

RAČUNOVODSTVENE INFORMACIJE KAO OSNOVA ZA UTVRĐIVANJE I PRAĆENJE POKAZATELJA LIKVIDNOSTI POSLOVNIH SUBJEKATA

Grubić, Željka

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac
University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:850347>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-12**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied
Sciences - Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

Željka Grubić

**RAČUNOVODSTVENE INFORMACIJE KAO OSNOVA
ZA UTVRĐIVANJE I PRAĆENJE POKAZATELJA
LIKVIDNOSTI POSLOVNIH SUBJEKATA**

ZAVRŠNI RAD

Veleučilište u Karlovcu

Poslovni odjel

Stručni prijediplomski studij ugostiteljstva

Kolegij: Osnove računovodstva II

Mentor: dr. sc. Dubravka Krivačić, prof. struč. stud.

Matični broj studenta: 0248080660

Karlovac, srpanj 2024.

SAŽETAK

Tema završnog rada računovodstvene su informacije kao osnova za utvrđivanje i praćenje pokazatelja likvidnosti poslovnih subjekata. Osim teorijskih spoznaja o računovodstvenim informacijama i likvidnosti poslovanja, praktična analiza tri odabrana hotelska poslovna subjekta ukazuje na važnost računovodstvenih informacija prilikom utvrđivanja i praćenja pokazatelja likvidnosti u suvremenom poslovnom okruženju. Temeljni financijski izvještaj korišten za izračunavanje pokazatelja likvidnosti je bilanca, a analizirani pokazatelji likvidnosti su: koeficijent tekuće likvidnosti, koeficijent ubrzane likvidnosti, koeficijent trenutne likvidnosti i koeficijent financijske stabilnosti. Kako bi se istaknulo važnost računovodstvenih informacija u izračunu i analizi pokazatelja likvidnosti, kroz praktične primjere odabranih poslovnih subjekata objašnjen je postupak analize financijskih izvještaja i izračuna pokazatelja likvidnosti. Osim interpretacije analizom dobivenih podataka, u radu su uspoređeni dobiveni rezultati te su izneseni zaključci.

Ključne riječi: računovodstvene informacije, financijski izvještaji, likvidnost, hotelski poslovni subjekti

ABSTRACT

The subject of the final thesis is accounting information as a basis for determining and monitoring liquidity indicators of business entities. In addition to theoretical knowledge about accounting information and business liquidity, the practical analysis of three selected hotel business entities indicates the importance of accounting information when determining and monitoring liquidity indicators in a modern business environment. The basic financial statement used to calculate liquidity indicators is the balance sheet, and the analysed liquidity indicators are: current ratio, quick liquidity ratio, cash ratio and financial stability ratio. In order to emphasize the importance of accounting information in the calculation and analysis of liquidity indicators, the procedure for analysing financial statements and calculating liquidity indicators was explained through practical examples of selected business entities. In addition to the interpretation of the analysis of the obtained data, the paper compares the obtained results and presents the conclusions.

Keywords: accounting information, financial statements, liquidity, hotel business entities

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
1.1. Predmet i cilj rada	1
1.2. Izvori podataka i metode istraživanja	2
1.3. Sadržaj i struktura rada	2
2. RAČUNOVODSTVENE INFORMACIJE	3
2.1. Vrste računovodstvenih informacija	5
2.1.1. Financijsko računovodstvo.....	6
2.1.2. Računovodstvo troškova	7
2.1.3. Upravljačko računovodstvo.....	7
2.2. Uloga računovodstvenih informacija u analizi poslovanja pomoću pokazatelja	8
3. LIKVIDNOST U POSLOVANJU	14
3.1. Značaj likvidnosti u suvremenom poslovanju	14
3.2. Pokazatelji likvidnosti	16
3.2.1. Koeficijent tekuće likvidnosti	16
3.2.2. Koeficijent ubrzane likvidnosti.....	17
3.2.3. Koeficijent trenutne likvidnosti.....	18
3.2.4. Koeficijent financijske stabilnosti.....	18
4. IZRAČUN I ANALIZA POKAZATELJA LIKVIDNOSTI NA PRIMJERIMA HOTELSKIH KOMPANIJA	20
4.1. Valamar Riviera d.d.....	21
4.1.1. Horizontalna analiza financijskih izvještaja - Valamar Riviera d.d.....	22
4.1.2. Vertikalna analiza financijskih izvještaja - Valamar Riviera d.d.....	26
4.1.3. Analiza pokazatelja likvidnosti – Valamar Riviera d.d.	29
4.2. Maistra d.d.	30

4.2.1. Horizontalna analiza finansijskih izvještaja - Maistra d.d.	31
4.2.2. Vertikalna analiza finansijskih izvještaja - Maistra d.d.	34
4.2.3. Analiza pokazatelja likvidnosti – Maistra d.d.	38
4.3. Plava Laguna d.d.	39
4.3.1. Horizontalna analiza finansijskih izvještaja – Plava Laguna d.d.	40
4.3.2. Vertikalna analiza finansijskih izvještaja – Plava Laguna d.d.	44
4.3.3. Analiza pokazatelja likvidnosti – Plava Laguna d.d.	47
4.4. Komparativna analiza pokazatelja likvidnosti	49
5. ZAKLJUČAK	51
LITERATURA	53
POPIS SLIKA	55
POPIS TABLICA	56
POPIS GRAFIKONA	57

1. UVOD

Računovodstvo je dio informacijskog sustava poslovnih subjekata te je njegova zadaća pratiti i evidentirati nastale poslovne promjene i izrađivati financijske izvještaje na temelju prikupljenih podataka. U računovodstvu nastaju računovodstvene informacije koje imaju značajnu ulogu u procesu donošenja odluka. One se mogu podijeliti s obzirom na korisnike pa se tako razlikuju informacije financijskog računovodstva, računovodstva troškova i upravljačkog računovodstva koje zajedno čine računovodstvo poslovnog subjekta.

U računovodstvu se sastavljaju temeljni financijski izvještaji: bilanca, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanom toku, izvještaj o promjenama kapitala i bilješke uz financijske izvještaje. Informacije iz financijskih izvještaja su sažete i sintetičke te kao takve nisu dovoljne za poslovno odlučivanje. Upravo iz tog razloga je potrebno izračunavati određene financijske pokazatelje na temelju navedenih informacija. U ovome radu naglasak je na pokazateljima likvidnosti, a temeljni financijski izvještaj za izračun navedenih pokazatelja je bilanca.

Temeljem bilance se izračunavaju pokazatelji likvidnosti kojima se utvrđuje sposobnost poslovnog subjekta da svoju kratkotrajnu imovinu pretvori u gotov novac i da podmiri svoje kratkoročne obveze bez zaduživanja. Za praćenje uspješnosti poslovanja, za daljnji rast, kao i financijsku procjenu poslovanja, između ostalih pokazatelja, značajni su i pokazatelji likvidnosti.

1.1. Predmet i cilj rada

Predmet završnog rada računovodstvene su informacije koje su osnova za utvrđivanje i praćenje pokazatelja likvidnosti poslovnih subjekata. U radu, osim teorijskih spoznaja o računovodstvenim informacijama i likvidnosti poslovanja, praktična analiza tri velika hotelska poslovna subjekta ukazuje na važnost računovodstvenih informacija prilikom utvrđivanja i praćenja pokazatelja likvidnosti u suvremenom poslovnom okruženju. Analizira se računovodstvene informacije poslovnih subjekata: Valamar Riviera d.d., Maistra d.d. i Plava Laguna d.d. za razdoblje od četiri poslovne godine, od 2020. do 2023.

Cilj završnog rada je utvrditi važnost računovodstvenih informacija pri izračunu i praćenju pokazatelja likvidnosti poslovnih subjekata općenito, a kroz praktične primjere odabranih poslovnih subjekata objasniti postupak analize financijskih izvještaja uz primjenu pokazatelja

likvidnosti. Osim interpretacije analizom dobivenih podataka, cilj je također komparirati rezultate i temeljem izračunatih pokazatelja ocijeniti likvidnost promatranih poslovnih subjekata.

1.2. Izvori podataka i metode istraživanja

Kao izvori podataka u teorijskom dijelu završnog rada korištene su stručne knjige, znanstveni i stručni članci te relevantni internetski izvori. U izradi praktičnog dijela rada korišteni su javno objavljeni financijski izvještaji odabranih poslovnih subjekata, odnosno njihova godišnja izvješća objavljena na službenim web stranicama.

Od istraživačkih metoda, u teorijskom dijelu rada korištena je deskriptivna metoda, a u praktičnom dijelu rada korištene su metoda analize, metoda sinteze, statistička metoda i komparativna metoda.

1.3. Sadržaj i struktura rada

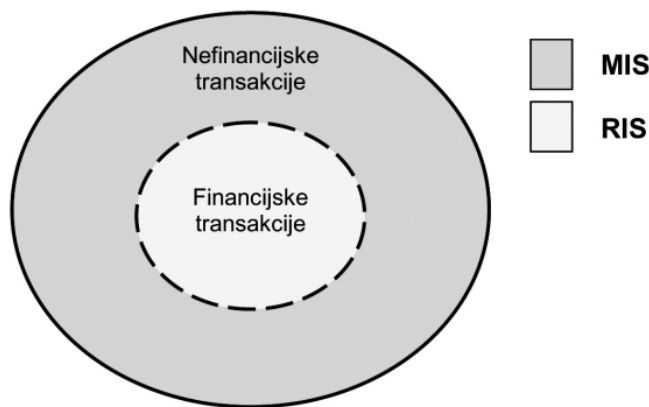
Završni rad je podijeljen na teorijski i praktični dio te je svaki dalje razrađen u više cjelina i podcjelina. Rad započinje uvodnim dijelom, nakon kojeg slijedi teorijsko određenje u analizi poslovanja pomoću pokazatelja likvidnosti. Osim toga, u trećoj cjelini rada teorijski je određena likvidnost i njezin značaj u suvremenom poslovanju, a potom su razrađeni pokazatelji likvidnosti i formule za njihov izračun. U praktičnom dijelu rada (četvrta cjelina rada) provedene su horizontalna i vertikalna analiza odabranih poslovnih subjekata iz djelatnosti turizma. Za svaki promatrani poslovni subjekt izračunati su pokazatelji likvidnosti te interpretirani i uspoređeni dobiveni podaci. Na temelju provedene analize i izračunatih pokazatelja likvidnosti u petoj cjelini rada iznesen je zaključak. Rad završava popisom korištenih izvora, predloženih slika te sastavljenih tablica i izrađenih grafikona.

2. RAČUNOVODSTVENE INFORMACIJE

Računovodstvo se smatra jednim od temeljnih izvora informacija koje imaju veliku ulogu u donošenju strateških, taktičkih i operativnih odluka u poslovnom subjektu. Ono je dio informacijskog sustava poslovnog subjekta, a glavni zadatak mu je pratiti i evidentirati sve poslovne promjene i izrađivati izvješća temeljem evidentiranih informacija. Temeljem ovih izvješća moguće je utvrditi stanje poslovnog sustava, stupanj ispunjenja zadanih ciljeva i trendove pojedinih promjena te donijeti odluke o eventualno potrebnim korekcijama poslovanja i planu daljnjih akcija.¹

Poslovni subjekti u svoje poslovanje integriraju računovodstvene informacijske sustave kako bi poboljšali učinkovitost poslovanja i povećali konkurentnost. Računovodstveni informacijski sustav dio je informacijskog sustava poslovnog subjekta. On pomaže menadžmentu u donošenju upravljačkih odluka, u provođenju internih kontrola i sastavljaju kvalitetnih financijskih izvještaja.

Slika 1. Menadžment i računovodstveni informacijski sustav

Izvor: Zenzerović, R, Računovodstveni informacijski sustavi, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Pula, 2007., str.

30

U poslovnom subjektu su najčešće prisutni upravljački (menadžment) informacijski sustav i računovodstveni informacijski sustav. Upravljački ili menadžment informacijski sustav se bavi nefinancijskim i financijskim transakcijama, dok se računovodstveni informacijski sustav bavi isključivo financijskim transakcijama osim kada na sastavljanje i predočavanje

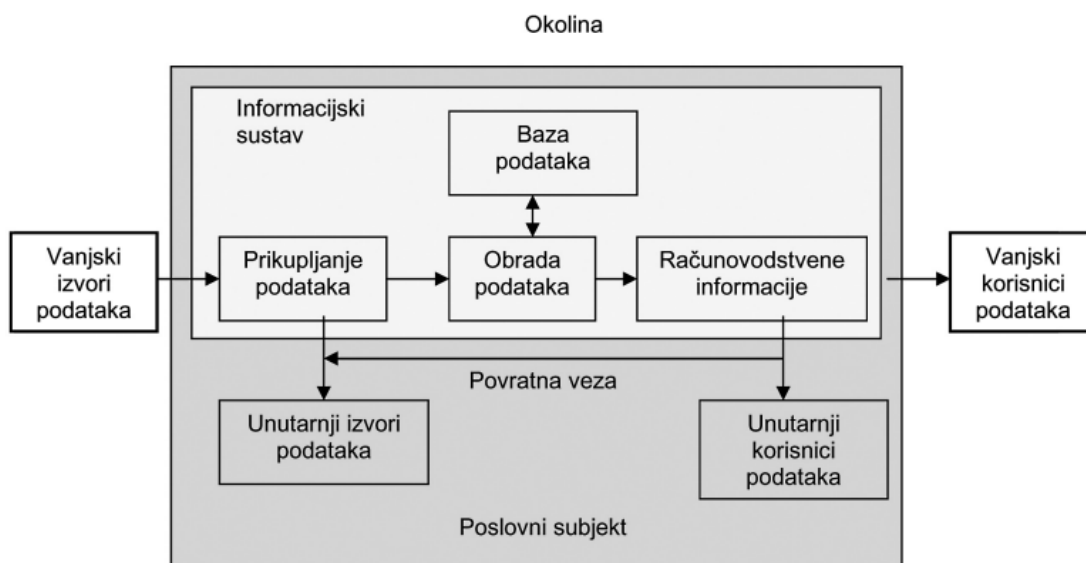
¹ Vinković Kravaica, A., Ribarić Aidone, E., Krivačić, D., Abeceda računovodstva: u teoriji i praksi, Veleučilište u Rijeci, Veleučilište u Karlovcu, Rijeka – Karlovac, 2007., str. 46

financijskih izvještaja utječu određene nefinancijske transakcije. S obzirom na navedeno, može se zaključiti da je računovodstveni informacijski sustav uži pojam od upravljačkog ili menadžment informacijskog sustava (slika 1).

Računovodstveni informacijski sustav može se definirati kao sveukupnost ljudi, opreme, računalnih programa, pohranjenih podataka, načina i metoda njihove organizacije, komunikacijskih i mrežnih veza te organizacijskih postupaka, koji omogućuju prikupljanje, razvrstavanje, evidentiranje, sumiranje, pohranjivanje podataka i informacija te sastavljanje i predočavanje računovodstvenih informacija zainteresiranim korisnicima.² Računovodstveni informacijski sustav ima ulogu pružati precizne i pravovremene informacije o poslovanju na temelju kojih se mogu donositi poslovne odluke.

Osnovna funkcija računovodstvenog informacijskog sustava je generiranje informacija. Kreirane informacije nastaju temeljem obrade podataka o financijskim transakcijama. Koliko je neka računovodstvena informacija koristila menadžmentu poslovnog subjekta iskazuje njenu kvalitetu. Kvaliteta računovodstvenih informacija se dokazuje mjerenjem utjecaja poslovnih odluka donesenih temeljem tih informacija na visinu i strukturu ostvarenog rezultata poslovanja.

Slika 2. Opći model računovodstvenog informacijskog sustava

Izvor: Zenzerović, R, Računovodstveni informacijski sustavi, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Pula, 2007., str.

² Zenzerović, R., Računovodstveni informacijski sustavi, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Pula, 2007., str. 33

Na slici 2 prikazan je opći model računovodstvenog informacijskog sustava. Ulaz u računovodstveni informacijski sustav predstavljaju podaci o financijskim transakcijama koji se nalaze u knjigovodstvenim ispravama. Na temelju prikupljenih podataka, odnosno knjigovodstvenih isprava obavlja se obrada i pohrana podataka koja čini središnji i osnovni dio sustava. Prilikom obrade potrebno je obratiti pažnju na računovodstvene elemente, odnosno računovodstvena načela, standarde, politike, metode, zakonske propise, konta i poslovne knjige. Izlaz računovodstvenog informacijskog sustava čine računovodstvene informacije koje se nalaze u financijskim izvješćima i bilješkama.

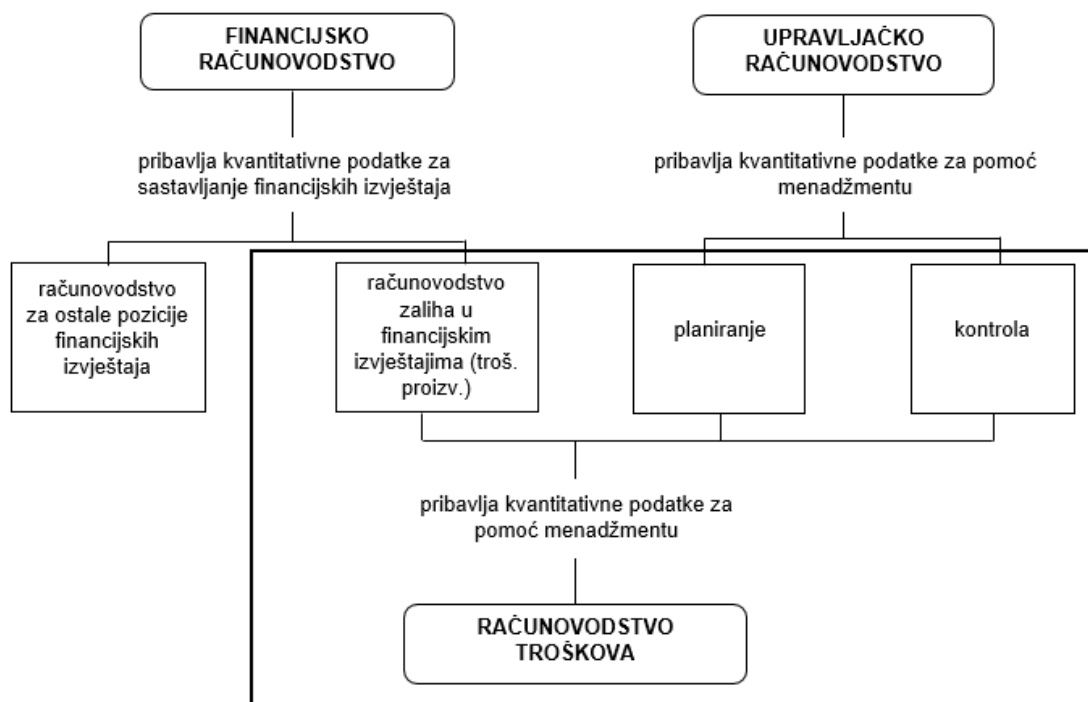
Financijske izvještaje koristi niz različitih korisnika, internih i eksternih. Eksterni korisnici financijskih izvještaja su ulagači, država, dobavljači, kupci, javnost, druga društva i institucije, dok se internim korisnicima računovodstvenih informacija smatraju vlasnici, menadžeri i sindikati.

2.1. Vrste računovodstvenih informacija

Računovodstvene informacije mogu se podijeliti s obzirom na usmjerenost određenim korisnicima informacija, odnosno na informacije financijskog računovodstva, računovodstva troškova i upravljačkog računovodstva. Ove komponente zajedno čine računovodstvo poslovnog subjekta i pružaju informacije koje zadovoljavaju potrebe internih i eksternih korisnika informacija.

Na temelju slike 3 može se zaključiti da je računovodstvo troškova povezano s financijskim i upravljačkim računovodstvom te je njegova uloga pružati menadžmentu poslovnog subjekta kvantitativne informacije vezane uz troškove proizvodnje, planiranje i kontrolu. U upravljačkom računovodstvu su integrirane informacije financijskog računovodstva i računovodstva troškova te one pružaju sažete i prilagođene informacije važne za vođenje poslovanja poslovnog subjekta.

Slika 3. Međuovisnost financijskog, upravljačkog i računovodstva troškova

Izvor: Žager K., Žager L., Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, 1999., str. 31.

2.1.1. Financijsko računovodstvo

Financijsko računovodstvo najstariji je i najrazvijeniji dio računovodstvenog informacijskog sustava. Ono uključuje sve ekonomske transakcije poslovnog subjekta kao i prikaz njihovih rezultata u financijskim izvještajima. Financijsko računovodstvo, dakle, obuhvaća ukupnost imovine, kapitala, obveza, prihoda, rashoda i financijskih rezultata poslovanja poslovnog subjekta te financijske odnose s drugim poslovnim subjektima i sastavlja financijske izvještaje u kojima pruža složene informacije njihovim eksternim i internim korisnicima. Ono je usmjereno prvenstveno vanjskim, odnosno eksternim korisnicima računovodstvenih informacija te se zbog toga još naziva eksternim računovodstvom.

U financijskom računovodstvu vode se poslovne knjige, odnosno glavna knjiga, dnevnik i pomoćne knjige. Računovodstvene informacije zabilježene u poslovnim knjigama temelj su za sastavljanje financijskih izvještaja. Prilikom vođenja poslovnih knjiga financijsko računovodstvo mora ispunjavati zakonske obveze. Osim toga, prilikom iskazivanja

računovodstvenih informacija u financijskim izvještajima, obvezno je poštivati međunarodne računovodstvene standarde i izvještaje sastaviti u zakonskim rokovima.

Financijski izvještaji se sastavljaju za izvještajno razdoblje koje se najčešće podudara sa kalendarskom godinom osim u iznimnim slučajevima kao što je sezonska priroda djelatnosti poslovnog subjekta. Oblik i sadržaj financijskih izvještaja sukladan je odredbama Međunarodnih standarda financijskog izvješćivanja ili odredbama posebnih propisa koji uređuju poslovanje pojedinih obveznika.³

2.1.2. Računovodstvo troškova

Suprotno financijskom računovodstvu, računovodstvo troškova usmjereno je na pružanje računovodstvenih informacija internim korisnicima te se zbog toga naziva još i internim računovodstvom. Ono povezuje financijsko i upravljačko računovodstvo, a bavi se proučavanjem internih procesa u poduzeću – transformacijom inputa u outpute poslovanja. U skladu s time, troškove je potrebno promatrati u odnosu na nastale prihode.

Informacije računovodstva troškova je potrebno prilagođavati potrebama menadžmenta jer na temelju informacija o troškovima oni donose odluke o poslovanju, kreiraju poslovne strategije te su one važne za ostvarivanje poslovnog rezultata.⁴ Podaci o stvarnim troškovima dostupni su tek protekom određenog obračunskog razdoblja, pa se stoga prilikom donošenja odluka često koristi planirane veličine koje se temelje na knjigovodstveno evidentiranim troškovima.⁵

2.1.3. Upravljačko računovodstvo

U suvremenom poslovanju računovodstvo troškova prerasta u upravljačko računovodstvo zbog činjenice da je interno orijentirano. Informacije o troškovima su neizostavan dio postupka donošenja odluka te se smatraju najvažnijim dijelom upravljačkog računovodstva. Upravljačko ili menadžersko računovodstvo usmjereno je poslovnom odlučivanju i upravljanju.⁶ Upravljačko je računovodstvo odgovorno za kvalitetu računovodstvenih

³ Vinković Kravaica, A., Ribarić Aidone, E., Krivačić, D., op. cit., str. 29

⁴ Ibid., str. 29

⁵ Ibid., str. 30

⁶ Ibid., str. 34

informacija namijenjenih menadžmentu, te se koristi informacijama financijskog računovodstva i računovodstva troškova koje oblikuje i dorađuje za potrebe menadžmenta.⁷ Prema tome, zadatak je menadžerskog računovodstva osigurati informacijsku osnovicu za interne i eksterne korisnike, potrebne u procesu odlučivanja o realizaciji ciljeva i zadataka poslovnog sustava, čije se djelovanje temelji na poštivanju polazišta računovodstvene teorije i metode specifičnih zahtjeva djelatnosti.⁸

Menadžment računovodstvene informacije koje mu upravljačko računovodstvo osigura koristi za ostvarivanje sljedećih namjera:⁹

- a) spoznaja što se, ako i zašto događalo u poslovanju u prošlosti, kako bi se mogla predvidjeti i planirati budućnost;
- b) formuliranja strategije razvoja i politike tvrtke;
- c) planiranja ekonomskih aktivnosti tvrtke u dugoročnim, srednjoročnim i kratkoročnim terminima;
- d) kontroliranja odstupaju li aktivnosti i rezultati od plana i budžeta;
- e) procjene performansi na strateškoj, taktičkoj i operativnoj razini;
- f) lociranja odgovornosti menadžera;
- g) komuniciranja rezultirajućim informacijama te
- h) donošenja menadžerskih odluka i sl.

Prema navedenom može se zaključiti da je za donošenje kvalitetnih poslovnih odluka iznimno važan kvalitetan sustav upravljačkog računovodstva kao i računovodstvene informacije koje pruža.

2.2. Uloga računovodstvenih informacija u analizi poslovanja pomoću pokazatelja

Računovodstveni informacijski sustav ima zadatak prikupljati, razvrstavati, obrađivati, provjeravati i tumačiti računovodstvene informacije. Te informacije koriste unutarnji (interni) i vanjski (eksterni) korisnici te se na temelju njih donose odluke o budućem poslovanju

⁷ Ibid., str. 35

⁸ Peršić, M., Janković, S. Menadžersko računovodstvo hotela, Sveučilište u Rijeci, Fakultet za turistički i hotelski menadžment Opatija, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 2006., str. 12, citirano prema Vinković Kravaica, A., Ribarić Aidone, E., Krivačić, D., op. cit., str. 35.

⁹ Belak, V., Menadžersko računovodstvo, RRiF Plus, Zagreb, 1995., str. 8, citirano prema Vinković Kravaica, A., Ribarić Aidone, E., Krivačić, D., op. cit., str. 35

poslovnih subjekata. Isto tako, računovodstvene informacije imaju veliku važnost u organiziranju, planiranju i kontroli poslovanja.

Računovodstvene informacije koriste se za izračun financijskih pokazatelja poslovanja. Pokazatelji se izračunavaju kako bi se stvorila informacijska podloga za upravljanje poslovanjem i razvoj poslovnog subjekta. Temeljne skupine financijskih pokazatelja pomoću kojih se analizira poslovanje poduzeća su: pokazatelji likvidnosti, pokazatelji zaduženosti, pokazatelji aktivnosti, pokazatelji ekonomičnosti, pokazatelji profitabilnosti i pokazatelji investiranja.¹⁰

Analiza poslovanja pomoću pokazatelja provodi se na temelju računovodstvenih informacija koje su sadržane u financijskim izvještajima. Financijski izvještaji koji su propisani Zakonom o računovodstvu su bilanca, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanom toku, izvještaj o promjenama kapitala i bilješke uz financijske izvještaje.¹¹

Račun dobiti i gubitka je financijski izvještaj koji prikazuje prihode i rashode poslovnog subjekta za određeno izvještajno razdoblje. Cilj tog izvještaja je utvrđivanje financijskog rezultata poslovnog subjekta, odnosno je li poslovni subjekt ostvarilo dobit ili gubitak. Poslovni subjekt je ostvarilo dobit ukoliko su prihodi veći od rashoda, a gubitak ukoliko su rashodi veći od prihoda.

Izvještaj o novčanom toku pruža informacije o tokovima novca – primicima i izdacima, stanju novca i novčanih ekvivalenata na početku i kraju promatranog obračunskog razdoblja, a time i informacije o mogućnosti poduzeća da ostvaruje trajnu likvidnost i solventnost kao temelj opstanka.¹²

Izvještaj o promjenama kapitala je financijski izvještaj čiji je cilj članovima poslovnog subjekta iskazati promjene na kapitalu, odnosno povećanje ili smanjenje vrijednosti njihova kapitala.

Bilješke uz financijske izvještaje su financijski izvještaj koji sadrži informacije koje dodatno pojašnjavaju pozicije u bilanci, računu dobiti i gubitka, izvještaju o novčanim tokovima i izvještaju o promjenama kapitala, odnosno one informacije koje su neophodne za razumijevanje navedenih izvještaja.

¹⁰ Žager K., Žager L., Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, 1999., str. 173

¹¹ Zakon o računovodstvu NN 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20, 114/22, 82/23 (online), dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/118/Zakon-o-ra%C4%8Dunovodstvu> 17.04.2024.

¹² Vinković Kravaica, A., Ribarić Aidone, E., Krivačić, D., op. cit., str. 158

U ovome radu naglasak je na pokazateljima likvidnosti, a temeljni financijski izvještaj za izračun navedenih pokazatelja je bilanca. Bilanca je statički računovodstveni, odnosno financijski izvještaj kojim se predočava vrijednosno stanje imovine i njezinih izvora (kapitala i obveza) na određeni dan, odnosno dan bilanciranja, a sastoji se od aktivnog i pasivnog dijela.¹³ Aktivni dio bilance prikazuje vrijednosno stanje imovine, a pasivni dio vlasnički kapital i obveze.

Kod prikazivanja aktive i pasive jako važna je bilančna ravnoteža koja nalaže jednakost između aktive i pasive. Iz toga proizlazi temeljna bilančna jednadžba: $AKTIVA = PASIVA$. Jednakost se detaljnije iskazuje kao: $IMOVINA = OBVEZE + KAPITAL$

Slika 4. Shema bilance prema Zakonu o računovodstvu

AKTIVA	PASIVA
A) DUGOTRAJNA IMOVINA	A) KAPITAL
I. Nematerijalna imovina	I. Upisani kapital
II. Materijalna imovina	II. Premije na dionice
III. Financijska imovina	III. Revalorizacijska rezerva
IV. Potraživanja	IV. Rezerve
B) KRATKOTRAJNA IMOVINA	V. Zadržana dobit ili gubitak
I. Zalihe	VI. Dobit (gubitak) tekuće godine
II. Potraživanja	B) DUGOROČNA REZERVIRANJA RIZIKA I
III. Financijska imovina	TROŠKOVA
IV. Novac	C) DUGOROČNE OBVEZE
C) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZD. I	D) KRATKOROČNE OBVEZE
NEDOSP. NAPL. PRIHODA	E) ODG. PLAĆANJA TROŠ. I PRIHODI BUD.
	RAZD.
UKUPNO AKTIVA	UKUPNO PASIVA

Izvor: Zakon o računovodstvu NN 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20, 114/22, 82/23 (online), dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/118/Zakon-o-ra%C4%8Dunovodstvu>, 17.04.2024.

Shema bilance prema Zakonu o računovodstvu predočena je na slici 4. Aktivu bilance čini imovina poslovnog subjekta. Imovina podrazumijeva resurse ili prava nastala kao rezultat

¹³ Ibid., str. 128

prethodnih transakcija ili događaja kojima poduzeće (trgovačko društvo) raspolaže ili su pod njegovom nepobitnom kontrolom, a čijom uporabom očekuje ostvarenje planiranih poslovnih aktivnosti koje će mu u budućnosti priskrbiti ekonomsku korist.¹⁴ Prema načinu uključivanja imovine u poslovni proces imovina se dijeli na dugotrajnu (stalnu) i kratkotrajnu (tekuću) imovinu.¹⁵

Dugotrajna imovina je dio imovine koja ne mijenja svoj pojavni oblik u vremenskom razdoblju duljem od jedne godine niti će biti potrošena u normalnom proizvodnom ciklusu.¹⁶ Podijeljena je na materijalnu imovinu, nematerijalnu imovinu, dugoročnu financijsku imovinu i dugoročna potraživanja.

Kratkotrajna imovina jest onaj dio imovine za koji se očekuje da će biti prodan u razdoblju do godine dana ili biti utrošen u normalnom proizvodnom ciklusu.¹⁷ Podijeljena je na zalihe, kratkoročna potraživanja, kratkoročnu financijsku imovinu te novac u banci i blagajni.

Prema pojavnom obliku imovinu čine: materijalna imovina, nematerijalna imovina, financijska imovina, potraživanja novac te aktivna vremenska razgraničenja odnosno plaćeni troškovi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda. Novac je kratkotrajna imovina koja obuhvaća gotovinu, novčane račune u bankama i štedionicama, devizne račune, gotovinske naloge i sl.

Financijsku imovinu može se promatrati kao dugotrajnu ili kratkotrajnu imovinu. Dugotrajna financijska imovina se odnosi na imovinu „koja nastaje ulaganjem slobodnih novčanih sredstava na rok dulji od jedne godine“ (dugoročni vrijednosni papiri, davanje dugoročnih kredita i sl.), a kratkotrajna financijska imovina je imovina koja nastaje „plasiranjem novca na rok kraći od jedne godine“ (dani kratkoročni krediti, kupljeni vrijednosni papiri, dani depoziti i kaucije).¹⁸

Materijalna imovina je ona koja ima fizički, opipljiv oblik. Dugotrajna materijalna imovina obuhvaća zemljišta, građevinske objekte, opremu, postrojenja, prijevozna sredstva, namještaj, alate i ostalo, a kratkotrajna materijalna imovina obuhvaća zalihe materijala, sirovina, trgovačke robe, gotovih proizvoda, poluproizvoda, sitnog inventara, rezervnih dijelova i slično. Nematerijalna imovina nema fizički oblik, odnosno nije opipljiva, no od nje

¹⁴ Deželjin, J. et. al.: Računovodstvo, četvrto izmijenjeno i dopunjeno izdanje, HZRIFD, Zagreb, 1995., str. 82, citirano prema Vinković Kravaica, A., Ribarić Aidone, E., Krivačić, D., op. cit., str. 134.

¹⁵ Vinković Kravaica, A., Ribarić Aidone, E., Krivačić, D., op. cit., str. 135

¹⁶ Ibid.

¹⁷ Ibid., str. 136

¹⁸ Žager K., Žager L., op. cit., str. 36 i 37

se ostvaruju ekonomske koristi. Neki oblici nematerijalne imovine su licence, koncesije, goodwill, patenti, zaštitni znakovi, predujmovi, izdaci za istraživanja i razvoj i sl.

Potraživanja, kao oblik imovine, također mogu biti dugotrajna ili kratkotrajna. Kratkoročna potraživanja su ona za koja se očekuje da će biti naplaćena u kraćem roku (do 1 godine) i to su potraživanja od kupaca, državnih organa, za obračunane kamate, od povezanih društava, od zaposlenika i ostalih.¹⁹ Dugoročna potraživanja su ona čija se naplata očekuje u roku duljem od godine dana, a to mogu biti potraživanja s osnove prodaje na kredit, potraživanja iz faktoringa te ostala dugoročna potraživanja.²⁰

Aktivna vremenska razgraničenja se ne mogu dosljedno svrstati ni kao kratkotrajna ni kao dugotrajna imovina.²¹ Ona se odnose na plaćene troškove budućeg razdoblja i nedospjele naplate prihoda i obuhvaćaju prihode koji nisu fakturirani, novčane isplate koje još nisu trošak i nekalkulirane troškove. To su, na primjer, unaprijed plaćene franšize, prava, licencije, troškovi koncesija, troškovi kamata iz budućeg razdoblja i ostalo.

Pasivu bilance čine kapital i obveze, odnosno izvori imovine. Izvori imovine mogu biti vlastiti ili tuđi. Za poduzeće su povoljniji vlastiti izvori imovine (glavnica) jer ukoliko poduzeće ne ostvari dobit, vlasnicima se, u pravilu, ne isplaćuju dividende dok se kod tuđih izvora imovine (obveza) kamata mora platiti i u situacijama kada poduzeće ne ostvari dobit.²²

Vlasnički kapital ili glavnica poslovnog subjekta vlastiti je izvor imovine i dio je imovine koji pripada vlasnicima. Prema temeljnoj bilančnoj jednadžbi, kapital predstavlja razliku imovine i obveza: $KAPITAL = IMOVINA - OBVEZE$. Vrijednost kapitala se tijekom poslovanja mijenja. Na povećanje kapitala utječu dodatna ulaganja vlasnika i zadržani dobici (zarade), a smanjuje ga raspodjela vlasnicima te ostvareni gubici u poslovanju.²³

Obveza je sadašnja obveza poduzetnika, proizašla iz prošlih događanja i za čije se podmirenje očekuje odljev resursa.²⁴ Obveza je dužnost ili odgovornost da se postupi ili nešto izvrši na određeni način.²⁵ Obveze se prema roku dospijeća mogu podijeliti na kratkoročne ili tekuće obveze i na dugoročne obveze. Kratkoročne obveze su obveze koje će biti podmirene u roku kraćem od godine dana. To mogu biti kratkoročne financijske obveze, obveze prema dobavljačima, obveze za predujmove, obveze prema zaposlenicima,

¹⁹ Ibid., str 36

²⁰ Ibid., str 38

²¹ Ibid., str 37

²² Ibid., str 39

²³ Ibid.

²⁴ Cirkveni Filipović, T., Hrvatski računovodstveni sustav, RRIplus, Zagreb, 2016., str. 125

²⁵ Ibid.

kratkoročne obveze za poreze, doprinose i ostale kratkoročne obveze. Iznosi i struktura tih obveza vrlo su važan kriterij u ocjeni i održavanju likvidnosti i vođenju financijske politike.²⁶ Dugoročne obveze su obveze čiji je rok dospijeća dulji od godine dana. Dugoročne obveze mogu biti obveze za dugoročne zajmove, dugoročne obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama, obveze za dugoročne vrijednosne papire i ostale dugoročne obveze.

Kao što u aktivi postoje aktivna vremenska razgraničenja, u pasivi se pojavljuju pasivna vremenska razgraničenja koja čine stavke tranzitorske pasive.²⁷ Ona obuhvaćaju odgođena plaćanja troškova, naplaćene prihode budućih razdoblja i ostale obveze. Kod obračunanih troškova izdatak nastaje u budućem obračunskom razdoblju, a prihodi se također priznaju u sljedećem obračunskom razdoblju.

Informacije iz financijskih izvještaja su sažete i sintetičke te kao takve nisu dovoljne za poslovno odlučivanje. Upravo iz tog razloga je potrebno izračunavati određene financijske pokazatelje na temelju navedenih informacija. Izračunom, analizom i praćenjem financijskih pokazatelja stvara se konkretna osnova za donošenje poslovnih odluka.

²⁶ Žager K., Žager L., op. cit., str. 39

²⁷ Vinković Kravaica, A., Ribarić Aidone, E., Krivačić, D., op. cit., str. 143

3. LIKVIDNOST U POSLOVANJU

Likvidnost poduzetnika je sposobnost njegove nenovčane imovine da se u relativno kratkom roku i bez gubitaka pretvori u gotov novac²⁸. Zapravo se radi o sposobnosti poslovnog subjekta da podmiri svoje dospelje kratkoročne (tekuće) obveze. Dakle, poslovni subjekt je likvidan kada je sposoban podmiriti svoje kratkoročne obveze iz svoje kratkotrajne imovine. Suprotno tome, nelikvidnost je nesposobnost poslovnog subjekta da podmiri svoje tekuće obveze iz svoje kratkotrajne imovine, odnosno kratkotrajna imovina poslovnog subjekta je manja od dospjelih kratkoročnih obveza poslovnog subjekta.

Primjeri likvidne imovine uključuju novac, kratkoročne investicije, dionice koje se lako mogu prodati, kao i određene vrste obveznica i drugih vrijednosnih papira.²⁹ Za likvidnost ili nelikvidnost poduzetnika od posebne su važnosti poduzetničke odluke o uspostavljanju pravilnog odnosa između kratkotrajnih posjedovnih dobara odnosno imovine i njezinih izvora.³⁰

3.1. Značaj likvidnosti u suvremenom poslovanju

Likvidnost je izrazito bitan segment prilikom analize financijskih izvještaja poslovnih subjekata. Pokazatelji likvidnosti mjere sposobnost poduzeća u kontekstu sposobnosti podmirenja dospjelih kratkoročnih obveza te se oni računaju na temelju podataka iz bilance.³¹ Uspješnost poslovanja, daljnji rast poslovnog subjekta, kao i financijska procjena poslovanja uvelike ovise o ostvarenoj likvidnosti.

Likvidnost poslovnog subjekta važna je iz nekoliko razloga. Likvidnost pruža financijsku fleksibilnost. Imati dovoljno gotovine ili lako promjenjive imovine omogućuje pojedincima i tvrtkama da brzo reagiraju na neočekivane troškove, hitne situacije ili poslovne prilike.³² Takvi poslovni subjekti koriste vlastitu likvidnu imovinu te se ne zadužuju kod banaka ili drugih institucija niti imaju potrebu za prodajom svoje dugotrajne imovine po nepovoljnim

²⁸Proklin, P., Proklin, M., "Likvidnost i solventnost poduzetnika kao podrška poslovnoj izvrsnosti", Ekonomski vjesnik, Vol.19., No. 1-2, 2006., str. 5.

²⁹Serdarusic.com, "Likvidnost i solventnost: sve je pitanje roka", <https://serdarusic.com/sto-je-likvidnost-i-solventnost/>, 17.04.2024.

³⁰Proklin, M., Zima, J., "Utjecaj likvidnosti i solventnosti na poslovanje poduzetnika", Ekonomski vjesnik, Vol. 24, No. 1, 2011., str. 73.

³¹Žager K., Žager L., op. cit., str. 176

³²Factris, "Why is liquidity important?", <https://www.factris.com/en/news/why-is-liquidity-important/>, 22.04.2024.

uvjetima. Likvidni poslovni subjekti se smatraju financijski fleksibilnijima te nemaju potrebu za zaduživanjem. Isto tako, likvidni poslovni subjekti su sposobni na vrijeme podmirivati svoje obveze i time stvaraju bolju sliku o poslovanju s gledišta zaposlenika, dobavljača i drugih poslovnih partnera. Također, likvidnost je važna za daljnji rast i razvoj poslovnog subjekta jer omogućuje nova ulaganja u poslovanje. Osim što se u razvoj poslovanja može ulagati iz vlastitih sredstava, likvidni poslovni subjekti su zanimljivi i vanjskim investitorima.

Poslovni subjekti u turizmu moraju ulagati u svoje poslovanje kako bi povećali svoje kapacitete i kvalitetu usluga, a samim time i zadovoljstvo gostiju. Da bi se nova ulaganja mogla realizirati, za poslovnog subjekta je izrazito bitno da ima dobru likvidnost te na temelju pokazatelja likvidnosti, investitori mogu procijeniti kakav je financijski položaj poslovnog subjekta u kojeg žele ulagati. U skladu s time, poslovni subjekti koji žele realizirati nova ulaganja ili privući pažnju investitorima, moraju poslovati likvidno jer likvidnost je temelj za ostvarivanje dobrog poslovnog rezultata.

Izračunavanjem pokazatelja likvidnosti se stvara slika o financijskom položaju poslovnog subjekta. Pokazatelje likvidnosti potrebno je kontinuirano izračunavati i pratiti jer se „kratkotrajna imovina i obveze lako mijenjaju pa mjere likvidnosti mogu brzo zastarjeti“³³. Na temelju izračunatih pokazatelja likvidnosti dobivaju se informacije o tome hoće li poslovni subjekt biti sposoban prevladati krizne situacije i nepovoljne uvjete na tržištu.

Početak 2020. godine pojavila se pandemija COVID 19 koja je uzrokovala ekonomsku krizu tijekom koje je likvidnost imala veliku ulogu u donošenju odluka za daljnje poslovanje poslovnog subjekta. Od izbijanja krize uzrokovane COVID-om, hotelske kompanije, kako mali tako i veliki međunarodni lanci, morale su davati prednost upravljanju gotovinom kako bi mogle nastaviti poslovanje.³⁴ U tom razdoblju su se izračunavali pokazatelji likvidnosti kako bi menadžeri znali donositi odluke za vrijeme krizne situacije. S obzirom da je većina poslovnih subjekata ostvarivala minimalan prihod, na temelju pokazatelja likvidnosti se moglo saznati koliko dugo će poslovni subjekt moći podmirivati svoje kratkoročne obveze, odnosno koliko dugo će biti likvidan. COVID kriza je dokazala da poslovni subjekti koji imaju adekvatnu likvidnost mogu prevladati poteškoće na tržištu.

³³Van Horne, J.C., Wachowicz, J.M. (2008) Fundamentals of Financial Management 13th ed., Prentice Hall, New York, str. 138, citirano prema: Roška, V., Kuvačić, D., Analysis of financial strength and liquidity of listed companies in tourism sector in Croatia, 3rd International Thematic Monograph - Thematic Proceedings: Modern Management Tools and Economy of Tourism Sector in Present Era, Belgrade, 2018, str. 329

³⁴Auren, "Covid crisis the importance of liquidity in the hotel sector", dostupno na: <https://auren.com/int/blog/covid-crisis-the-importance-of-liquidity-in-the-hotel-sector/>, 22.04.2024.

3.2. Pokazatelji likvidnosti

Likvidnost poslovnog subjekta mjeri se pokazateljima likvidnosti. Pokazateljima likvidnosti mjeri se sposobnost poslovnog subjekta da podmiri svoje dospjele kratkoročne obveze. Najčešći pokazatelji likvidnosti su: koeficijent tekuće likvidnosti, koeficijent ubrzane likvidnosti, koeficijent trenutne likvidnosti i koeficijent financijske stabilnosti.

3.2.1. Koeficijent tekuće likvidnosti

Koeficijentom tekuće likvidnosti izračunava se odnos kratkotrajne imovine i kratkotrajnih obveza. Kod izračunavanja koeficijenta tekuće likvidnosti kratkotrajna imovina obuhvaća novac u banci i blagajni, potraživanja od kupaca, kratkoročne vrijednosne papire i slično, a kratkotrajne obveze se odnose na obveze koje će biti plaćene unutar godine dana, a to su na primjer obveze prema dobavljačima, obveze prema zaposlenicima, obveze za kratkoročne kredite i slično. Formula za izračun koeficijenta tekuće likvidnosti prikazana je u tablici 1.

Tablica 1. Koeficijent tekuće likvidnosti

Naziv pokazatelja	Brojnik	Nazivnik
Koeficijent tekuće likvidnosti	Kratkotrajna imovina	Kratkoročne obveze

Izvor: Žager K., Žager L., Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, 1999., str. 176

Ovim koeficijentom izračunava se u kojoj mjeri je poslovni subjekt sposoban podmirivati svoje kratkoročne obveze iz kratkotrajne imovine. Previsoki koeficijent upućuje na slabo upravljanje kratkotrajnom imovinom, nekurentne zalihe ili pak na slabo korištenje kratkoročnih kredita, a ako koeficijent ima tendenciju silaznog trenda, onda on upozorava da kratkoročne obveze rastu i/ili se kratkotrajna imovina smanjuje, ili, pak, da kratkoročne obveze rastu brže od kratkotrajne imovine.³⁵ Može se zaključiti kako niti prevelik, a niti

³⁵ Vidučić, L.J., Analiza financijskih izvješća – novi postupci, Računovodstvo, revizija i financije, RRiF Plus, br. 03/2001., Zagreb, 2001., str 66., citirano prema Vinković Kravaica, A., Ribarić Aidone, E., Krivačić, D., op. cit., str. 549

pre nizak koeficijent tekuće likvidnosti nije povoljan za poslovanje poslovnog subjekta jer se iza prevelikog ili preniskog koeficijenta mogu kriti problemi u poslovanju. Iznos koeficijenta tekuće likvidnosti koji se smatra najpovoljnijim za poslovanje poslovnih subjekata mora biti „veći od 2, što znači da kratkotrajna imovina mora biti makar dvostruko veća od kratkoročnih obveza.“³⁶ Veća vrijednost kratkotrajne imovine predstavlja manji rizik likvidnosti i viši iznos rezervi likvidnosti.³⁷

3.2.2. Koeficijent ubrzane likvidnosti

Koeficijent ubrzane likvidnosti koristi se za izračunavanje koeficijenta koji pokazuje je li poslovni subjekt sposoban podmirivati svoje kratkoročne obveze iz najlikvidnije imovine. Najlikvidnijom imovinom smatra se kratkotrajna imovina umanjena za zalihe kao najnelikvidniji dio kratkotrajne imovine.³⁸ Dakle, najlikvidnija imovina su novac i potraživanja. Formula za izračun koeficijenta ubrzane likvidnosti prikazana je u tablici 2.

Tablica 2 Koeficijent ubrzane likvidnosti

Naziv pokazatelja	Brojnik	Nazivnik
Koeficijent ubrzane likvidnosti	Novac + potraživanja	Kratkoročne obveze

Izvor: Žager K., Žager L., Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, 1999., str. 176

Za koeficijent ubrzane likvidnosti uobičajeno se ističe da njegova vrijednost mora biti minimalno 1, što znači da kratkoročne obveze ne bi smjele biti veće od zbroja iznosa novca i potraživanja.³⁹ Ukoliko je iznos koeficijenta ubrzane likvidnosti manji od 1, to znači da poslovni subjekt nije sposoban podmirivati svoje kratkoročne obveze iz najlikvidnije kratkotrajne imovine, novca i potraživanja.⁴⁰

³⁶ Žager K., Žager L., op. cit., str. 177

³⁷ Roška, V., Kuvačić, D., “Analysis of financial strength and liquidity of listed companies in tourism sector in Croatia”, 3rd International Thematic Monograph - Thematic Proceedings: Modern Management Tools and Economy of Tourism Sector in Present Era, Belgrade, 2018, str. 337

³⁸ Vinković Kravaica, A., Ribarić Aidone, E., Krivačić, D., op. cit., str. 549

³⁹ Žager K., Žager L., op. cit., str. 177

⁴⁰ Vinković Kravaica, A., Ribarić Aidone, E., Krivačić, D., op. cit., str. 549

3.2.3. Koeficijent trenutne likvidnosti

Koeficijent trenutne likvidnosti koristi za izračunavanje koeficijenta koji iskazuje je li poslovni subjekt trenutačno sposoban podmirivati svoje kratkoročne obveze iz količine novca kojom raspolaže u danom trenutku. Koeficijent trenutne likvidnosti se izračunava na način da se u odnos stavljaju novac i kratkoročne obveze. Postupak, odnosno formula za izračun koeficijenta trenutne likvidnosti je prikazan u Tablici 3.

Tablica 3. Koeficijent trenutne likvidnosti

Naziv pokazatelja	Brojnik	Nazivnik
Koeficijent trenutne likvidnosti	Novac	Kratkoročne obveze

Izvor: Žager K., Žager L., Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, 1999., str. 176

Koeficijent trenutne likvidnosti mora iznositi minimalno 2 jer ukoliko koeficijent iznosi manje od 2, to znači da poslovni subjekt ne može trenutačno podmiriti sve svoje kratkoročne obveze.⁴¹

3.2.4. Koeficijent financijske stabilnosti

Koeficijentom financijske stabilnosti izračunava se odnos dugotrajne imovine i zbroja iznosa kapitala i dugoročnih obveza.⁴² Formula za izračun koeficijenta financijske stabilnosti je prikazana u tablici 4.

Tablica 4. Koeficijent financijske stabilnosti

Naziv pokazatelja	Brojnik	Nazivnik
Koeficijent financijske stabilnosti	Dugotrajna imovina	Kapital + dugoročne obveze

Izvor: Žager K., Žager L., Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, 1999., str. 176

⁴¹Addiko Bank, Što su pokazatelji sigurnosti i zašto su važni, dostupno na: <https://www.addiko.hr/poduzetnici-financijska-pismenost/sto-su-pokazatelji-sigurnosti-i-zasto-su-vazni/>, 20.05.2024.

⁴²Ministarstvo financija, Naputak za izračun financijskih pokazatelja, dostupno na: <https://mfin.gov.hr/UserDocImages/dokumenti/koncesije-dp/Naputak%20za%20izracun%20financijskih%20pokazatelja.pdf>, 17.04.2024.

Koeficijent financijske stabilnosti trebao bi iznositi najmanje 1, što bi značilo da se njegovim smanjenjem sve manji dio glavnice i dugoročnih obveza koristi za financiranje dugotrajne imovine.⁴³ Iz dijela dugoročnih izvora imovine je potrebno financirati i kratkotrajnu imovinu, a ne samo dugotrajnu. Ako je pokazatelj veći od 1, to znači da je dugotrajna imovina financirana iz kratkoročnih obveza ili da postoji manjak obrtnog kapitala.⁴⁴

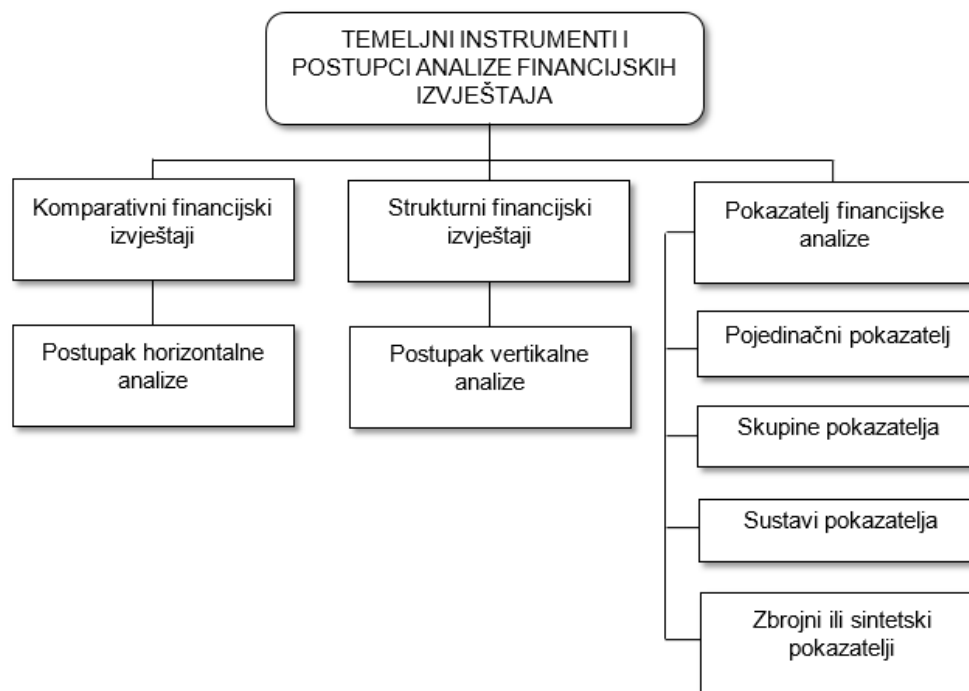
⁴³Vinković Kravaica, A., Ribarić Aidone, E., Krivačić, D., op. cit., str. 550

⁴⁴Roška, V., Kuvačić, D., op. cit., str. 330

4. IZRAČUN I ANALIZA POKAZATELJA LIKVIDNOSTI NA PRIMJERIMA HOTELSKIH KOMPANIJA

Prilikom analiziranja financijskih izvještaja mogu se koristiti različiti postupci utemeljeni na raščlanjivanju i uspoređivanju. Temeljni instrumenti i postupci analize su postupak horizontalne analize temeljem komparativnih financijskih izvještaja, postupak vertikalne analize temeljem strukturnih financijskih izvještaja te financijski pokazatelji. Prikaz temeljnih instrumenata i postupaka analize financijskih izvještaja predočen je slikom 5.

Slika 5. Klasifikacija temeljnih instrumenata i postupaka analize financijskih izvještaja

Izvor: Žager K., Žager L., Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, 1999., str. 158

Na temelju komparativnih financijskih izvještaja, u kojima se uspoređuju podaci za dva ili više obračunska razdoblja, provodi se horizontalna analiza. Analiza financijskih izvještaja koja omogućava uspoređivanje podataka u dužem razdoblju, da bi se otkrile tendencije i dinamika promjena pojedinih bilančnih pozicija (financijskih podataka), obično se naziva horizontalnom analizom.⁴⁵ Predmet horizontalne analize jesu bilančne pozicije i pozicije iz

⁴⁵ Žager K., Žager L., op. cit., str. 162

računa dobitka i gubitka.⁴⁶ U usporedbu se stavljaju istovrsni podaci iz financijskih izvještaja promatranog poslovnog subjekta za dvije ili više poslovnih godina te se uspoređuju s baznom godinom kako bi se mogli pratiti trendovi kroz dulje razdoblje i donositi zaključci.

Na temelju strukturnih financijskih izvještaja provodi se vertikalna analiza. Ona pruža uvid u strukturu financijskih izvještaja te se najčešće uspoređuju podaci za jedno obračunsko razdoblje odnosno poslovnu godinu.⁴⁷ Uobičajeno se kod bilance aktiva i pasiva izjednačavaju sa 100, što znači da se pojedine pozicije bilance izražavaju kao postotak od ukupne aktive ili pasive.⁴⁸ Dakle, vertikalnom analizom se pojedina pozicija uspoređuje s iznosom ukupne aktive ili pasive u određenoj poslovnoj godini. Tako se saznaje koliki udjel pojedina pozicija ima u ukupnoj aktivi, odnosno ukupnoj pasivi.

U ovome radu proces analize financijskih izvještaja hotelskih kompanija obavlja se pomoću postupka horizontalne i vertikalne analize izvještaja te izračuna pokazatelja likvidnosti koji pripadaju pokazateljima financijske analize. Pokazatelji likvidnosti koji se izračunavaju su koeficijent trenutne likvidnosti, koeficijent ubrzane likvidnosti, koeficijent tekuće likvidnosti i koeficijent financijske stabilnosti. Izračunavanje i analiziranje pokazatelja likvidnosti provodi se na primjeru tri hotelska poslovna subjekta: Valamar Riviera d.d., Maistra d.d. i Plava Laguna d.d. Za izračun i analizu korišteni su podaci za razdoblje od 2020. do 2023. godine. Izvori podataka za navedenu analizu službene su stranice navedenih poslovnih subjekata. Provedena analiza financijskih izvještaja temelji se na godišnjim financijskim izvještajima koje su poslovni subjekti obavezni sastavljati i objavljivati u skladu sa Zakonom o računovodstvu, poštujući Hrvatske standarde financijskog izvještavanja ili Međunarodne standarde financijskog izvještavanja.

4.1. Valamar Riviera d.d.

Valamar Riviera d.d. lider je u odmorišnom turizmu u Hrvatskoj.⁴⁹ Poslovni subjekt je registriran za ugostiteljstvo i turizam te druge s tim povezane djelatnosti koje su u funkciji obavljanja osnovne djelatnosti. Sjedište poslovnog subjekta nalazi se u Poreču te je po kapacitetima Valamar Riviera najveće turističko društvo i grupa u Hrvatskoj. Posluju već 70

⁴⁶Bolfek, B., Stanić, M., Knežević, S., "Vertikalna i horizontalna financijska analiza poslovanja tvrtke", Ekonomski vjesnik, Vol. 25, No. 1, 2012., str 158

⁴⁷ Žager K., Žager L., op. cit., str. 164

⁴⁸ Ibid.

⁴⁹ Službena stranica Valamar Riviere, "O nama": <https://valamar-riviera.com/hr/o-nama/>, 01.05.2024.

godina, a njihovi hoteli se nalaze diljem jadranske obale – u Poreču, Rabcu, Dubrovniku, na otocima Krku, Rabu i Hvaru te u Obertauernu u Austriji. Ukupno ima pet brendova, 37 hotela i ljetovališta i 15 kamping ljetovališta, a raspolaže s oko 21.000 komercijalnih smještajnih jedinica. U 2023. godini Valamar Riviera je ostvario 33.667.326 eura dobiti. Vizija Valamara su „nezaboravna sjećanja svakog dana za svakog gosta”⁵⁰, a misija im je „biti turističko-ugostiteljska kompanija koja je prvi izbor putnika, partnera, zaposlenika i ulagača na hrvatskom dijelu Jadrana”⁵¹.

Postupak analize financijskih izvještaja navedenog poslovnog subjekta je provedena na temelju podataka dostupnih na službenoj stranici Valamar Riviera d.d. za razdoblje od 2020. do 2023. godine.

4.1.1. Horizontalna analiza financijskih izvještaja - Valamar Riviera d.d.

Pomoću horizontalne analize financijskih izvještaja uspoređuju se podaci Valamar Riviere za razdoblje od četiri godine. Cilj je utvrditi dinamiku promjene pojedinih bilančnih pozicija u odnosu na baznu godinu. U navedenom primjeru bazna godina je 2020. godina, a horizontalna analiza se provodi na temelju informacija iz bilance. Horizontalna analiza bilance Valamar Riviera d.d. predložena je u tablici 5.

Analizirajući bilancu poslovnog subjekta Valamar Riviera d.d. može se zaključiti da se vrijednost aktive 2021. godine povećala za 0,49% u odnosu na baznu 2020. godinu, nakon toga u 2022. godini je zabilježen pad vrijednosti aktive od 6,68%, a 2023. pad od 9,51% u odnosu na baznu godinu.

⁵⁰ Službena stranica Valamar Riviere, “Naše vrijednosti”: <https://valamar-riviera.com/hr/o-nama/nase-vrijednosti/>, 01.05.2024.

⁵¹ Ibid.

Tablica 5. Horizontalna analiza bilance poslovnog subjekta Valamar Riviera d.d.

Naziv pozicije	2020.	2021.	2021./2020.	2022.	2022./2020.	2023.	2023./2020.
AKTIVA							
DUGOTRAJNA IMOVINA	807.904.686	752.779.821	- 6,82%	732.302.922	- 9,36%	728.032.913	- 9,89%
<i>Nematerijalna imovina</i>	6.158.363	5.187.669	- 15,76%	5.389.945	- 12,48%	7.113.034	15,50%
<i>Materijalna imovina</i>	751.598.280	693.021.235	- 7,79%	670.163.427	- 10,83%	662.329.502	- 11,88%
<i>Dugotrajna financijska imovina</i>	6.162.359	10.892.791	76,76%	19.155.574	210,85%	18.469.932	199,72%
<i>Odgođena porezna imovina</i>	43.985.684	43.678.124	- 0,70%	37.593.974	- 14,53%	40.120.445	- 8,79%
KRATKOTRAJNA IMOVINA	97.825.505	161.650.773	65,24%	117.447.470	20,06%	94.414.531	- 3,49%
<i>Zalihe</i>	4.026.174	3.491.946	- 13,27%	5.498.367	36,57%	7.386.812	83,47%
<i>Potraživanja</i>	5.333.455	5.094.994	- 4,47%	4.768.258	- 10,60%	6.200.436	16,26%
<i>Kratkotrajna financijska imovina</i>	81.391	5.043.682	6.096,85%	17.881.262	21.869,56%	25.641.924	31.404,59%
<i>Novac u banci i blagajni</i>	88.384.484	148.020.150	67,47%	89.299.581	1,04%	55.185.359	- 37,56%
PLAĆENI TROŠKOVI							
BUDUĆEG RAZDOBLJA I	7.347.395	3.154.574	-57,07%	2.304.101	- 68,64%	3.763.787	- 48,77%
OBRAČUNATI PRIHODI							
UKUPNO AKTIVA	913.077.587	917.585.170	0,49%	852.054.493	- 6,68%	826.211.231	- 9,51%
PASIVA							
KAPITAL I REZERVE	380.099.187	439.452.890	15,62%	441.126.555	16,06%	446.821.035	17,55%
<i>Temeljni (upisani) kapital</i>	221.915.350	221.915.350	0,00%	221.915.350	0,00%	221.915.350	0,00%
<i>Kapitalne rezerve</i>	693.268	693.268	0,00%	693.268	0,00%	1.218.381	75,74%
<i>Rezerve iz dobit</i>	13.074.724	13.039.690	- 0,27%	17.855.422	36,56%	15.901.347	21,62%
<i>Rezerve fer vrijednosti</i>	115	10.765	9.201,49%	7.845	6.678,78%	39.878	34.356,51%
<i>Zadržana dobit ili preneseni gubitak</i>	95.013.986	51.502.476	- 45,79%	46.604.739	-50,95%	42.165.052	- 55,62%
<i>Dobit ili gubitak poslovne godine</i>	- 43.744.575	13.852.890	131,67%	19.601.100	144,81%	27.027.615	161,79%
<i>Manjinski (nekontrolirajući) interes</i>	93.146.317	138.438.448	48,62%	134.448.828	44,34%	138.553.412	48,75%
REZERVIRANJA	18.729.634	22.052.508	17,74%	23.787.457	27,00%	8.330.408	- 55,52%
DUGOROČNE OBVEZE	380.562.658	347.004.881	- 8,82%	285.270.720	- 25,04%	264.707.353	- 30,44%
KRATKOROČNE OBVEZE	124.021.128	97.414.106	- 21,45%	91.965.494	- 25,85%	84.649.099	- 31,75%
ODGOĐENO PLAĆANJE							
TROŠKOVA I PRIHOD	9.664.979	11.660.783	20,65%	9.904.266	2,48%	21.703.336	124,56%
BUDUĆEGA RAZDOBLJA							
UKUPNO – PASIVA	913.077.587	917.585.170	0,49%	852.054.493	- 6,68	826.211.231	- 9,51%

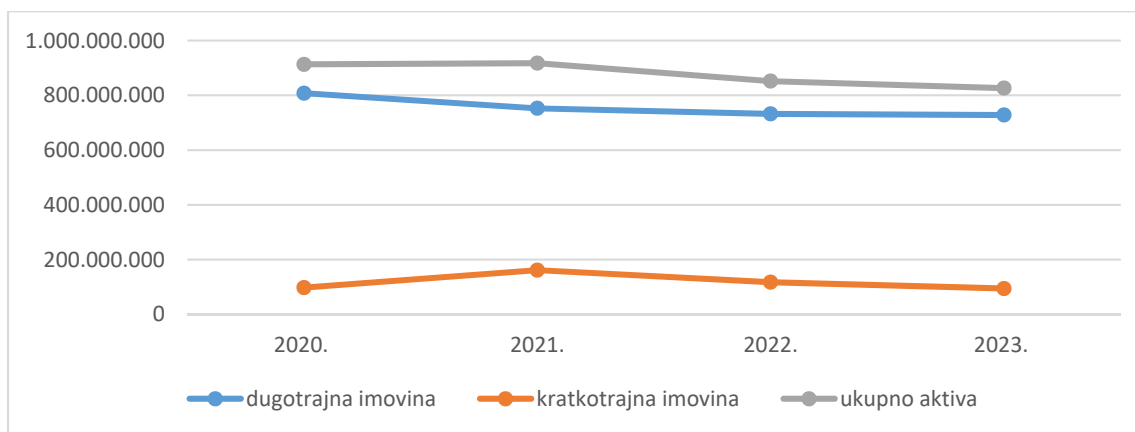
Izvor: Autorica prema podacima sa službene stranice Valamar Riviera d.d., <https://valamar-riviera.com/hr/investitori/financijska-izvjesca/>,

01.05.2024.

Do povećanja vrijednosti aktive u 2021. godini dolazi zbog povećanja kratkotrajne imovine za 65,24% u odnosu na 2020. godinu. Ovo povećanje je rezultat povećanja količine novca u banci i blagajni za 67,47%. Na povećanje znatno manje utječe povećanje kratkotrajne financijske imovine koja je povećana za 6.096,85%, ali u strukturi ukupne kratkotrajne imovine ne čine znatan udio. Kod kratkotrajne imovine smanjile su se zalihe za 13,27% te potraživanja za 4,47%. Dugotrajna imovina se 2021. godine u odnosu na 2020. godinu smanjila za 6,82%, a razlog tomu je smanjenje vrijednosti materijalne imovine za 7,79% i nematerijalne imovine za 15,76%.

U 2022. i 2023. godini dolazi do pada vrijednosti ukupne aktive, a uzrok tome je pad vrijednosti kako dugotrajne tako i kratkotrajne imovine. Do smanjenja vrijednosti dugotrajne imovine ponovno dolazi zbog smanjenja materijalne imovine (2022. -10,83% i 2023. -11,88%) i nematerijalne imovine (2022. -12,48% i 2023. -15,50%). Iako vrijednost kratkotrajne imovine 2022. godine bilježi povećanje od 20,06% u odnosu na baznu godinu, njena vrijednost je manja nego 2021. godine. Godine 2022. vrijednost zaliha se u odnosu na baznu godinu povećala za 36,57%, ali se stanje novca u banci i blagajni povećalo za samo 1,04%.

Grafikon 1. Kretanje vrijednosti elemenata aktive bilance poslovnog subjekta Valamar Riviera d.d. u razdoblju 2020. - 2023. godine

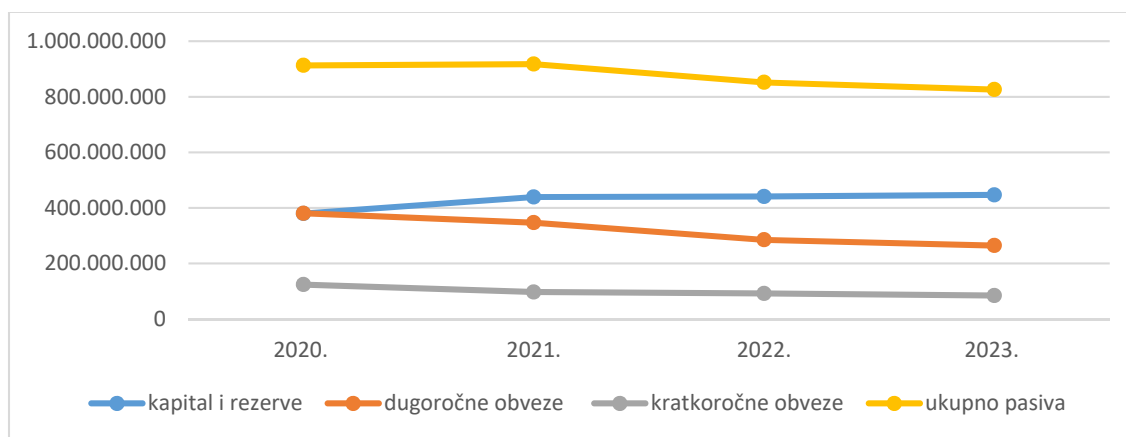
Izvor: Autorica prema podacima sa službene stranice Valamar Riviera d.d., <https://valamar-riviera.com/hr/investitori/financijska-izvjesca/>, 01.05.2024.

Godine 2023. bilježi se pad vrijednosti kratkotrajne imovine za 3,49% u odnosu na baznu godinu, a razlog tome je veliko smanjenje količine novca u banci i blagajni u iznosu od 37,56%. Vrijednost zaliha se povećala za 83,47%, zatim kratkotrajne financijske imovine za 31.404,59% te potraživanja za 16,26%.

Vrijednost pasive se, kao i vrijednost aktive, 2021. godine povećala za 0,49% u odnosu na baznu 2020. godinu. Godine 2022. zabilježen je pad od 6,68% te 2023. pad od 9,51% u odnosu na baznu godinu.

Do povećanja vrijednosti pasive 2021. godine dolazi zbog povećanja kapitala i rezervi za 15,62% u odnosu na baznu godinu. Ovo povećanje je rezultat ostvarene dobiti poslovne godine koje je veća za 131,67% u odnosu na 2020. u kojoj je poslovni subjekt ostvario gubitak zbog pandemije COVID 19. Dugoročne obveze smanjile su se za 8,82%, a kratkoročne obveze za 21,45%.

Grafikon 2. Kretanje vrijednosti elemenata pasive bilance poslovnog subjekta Valamar Riviera d.d. u razdoblju 2020. - 2023. godine

Izvor: Autorica prema podacima sa službene stranice Valamar Riviera d.d., <https://valamar-riviera.com/hr/investitori/financijska-izvjesca/>. 01.05.2024.

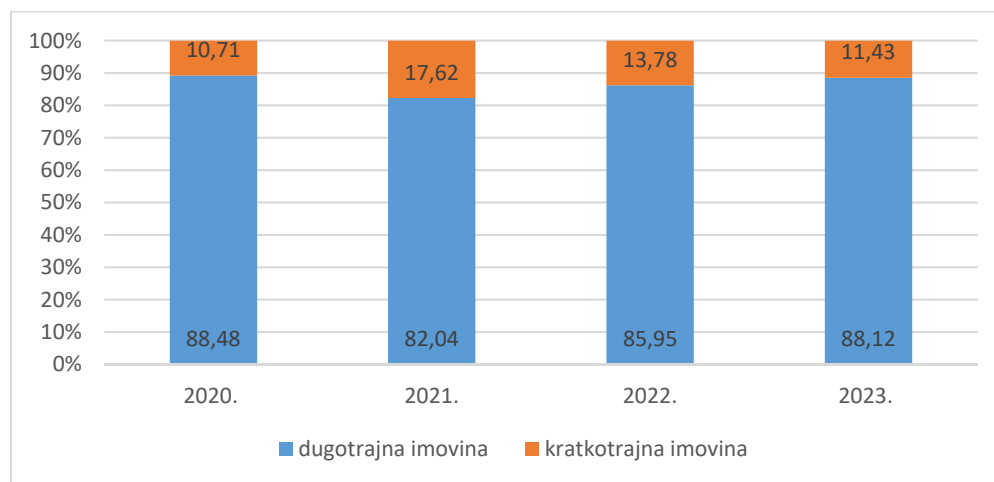
Do pada vrijednosti pasive 2022. i 2023. godine dolazi zbog smanjenja dugoročnih i kratkoročnih obveza. Vrijednost dugoročnih obveza 2022. godine se smanjila za 25,04%, a 2023. za 30,44% u odnosu na baznu godinu. Godine 2022. vrijednost kratkoročnih obveza se smanjila za 25,85%, a 2023. za 31,75% u odnosu na baznu godinu. Vrijednost kapitala i rezervi se u obje godine povećala. Do povećanja vrijednosti kapitala i rezervi u

2022. godini dolazi zbog ostvarenja dobiti poslovne godine koja je veća za 144,81% te zbog povećanja rezervi iz dobiti za 36,56% u odnosu na 2020. godinu. Godine 2023. vrijednost kapitala i rezervi se također povećala zbog ostvarene dobiti poslovne godine koja je bila veća za 161,79% te su se povećale kapitalne rezerve za 75,74% u odnosu na baznu godinu.

4.1.2. Vertikalna analiza financijskih izvještaja - Valamar Riviera d.d.

Vertikalnom analizom uspoređuju se pojedine stavke aktive/pasive s iznosom ukupne aktive/pasive. Vertikalna analiza bilance poslovnog subjekta Valamar Riviera d.d. prikazana je u tablici 6. Iz navedenih podataka može se zaključiti da se udjel dugotrajne imovine smanjio u odnosu na baznu godinu u svim preostalim godinama. Najveći udjel u aktivi navedenog poslovnog subjekta čini materijalna imovina, čiji udjel u prosjeku iznosi 79,16%. Najveći dio materijalne imovine čine građevinski objekti.

Grafikon 3. Struktura aktive bilance poslovnog subjekta Valamar Riviera d.d. 2020.-2023.

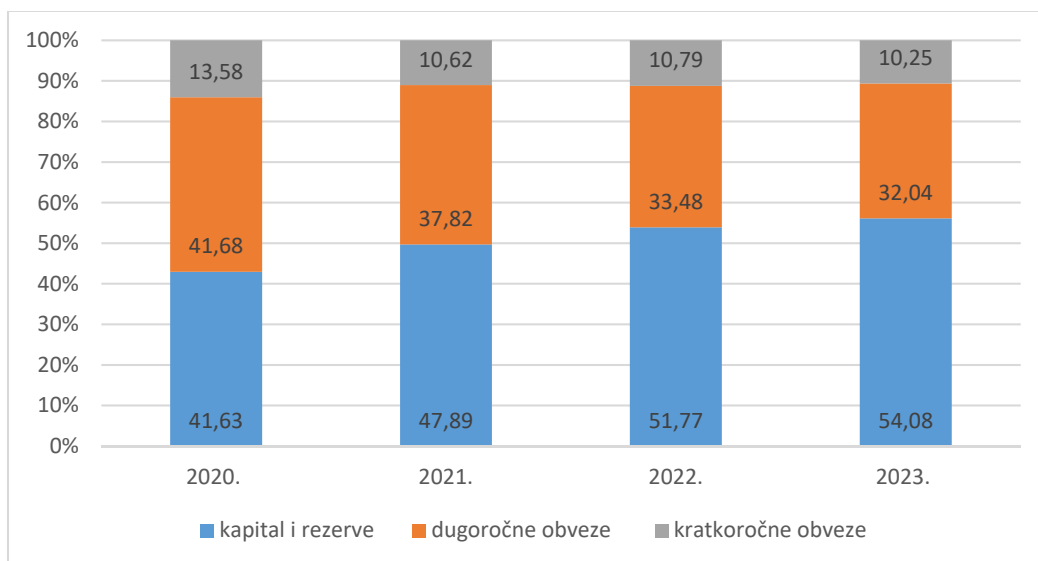

Izvor: Autorica prema podacima sa službene stranice Valamar Riviera d.d., <https://valamar-riviera.com/hr/investitori/financijska-izvjesca/>, 04.05.2024.

Udjel kratkotrajne imovine se povećao u odnosu na baznu godinu u svim preostalim godinama. U prosjeku je udjel kratkotrajne imovine u ukupnoj aktivi iznosio 13,39%.

Najznačajniji dio kratkotrajne imovine čini novac u banci i blagajni, a njegov udjel je u prosjeku iznosio 10,47%.

Grafikon 4. Struktura pasive bilance poslovnog subjekta Valamar Riviera d.d. 2020.-2023.

Izvor: Autorica prema podacima sa službene stranice Valamar Riviera d.d., <https://valamar-riviera.com/hr/investitori/financijska-izvjesca/>, 04.05.2024.

U strukturi pasive najveći udjel imaju kapital i rezerve. Njihov udjel je 2020. godine iznosio 41,63%, a u preostalim godinama se povećavao te je u prosjeku iznosio 48,84%. Udjel kratkoročnih i dugoročnih obveza se postupno smanjivao. Udjel dugoročnih obveza je u prosjeku iznosio 36,26%, a udjel kratkoročnih obveza 11,31%. Razlog pada dugoročnih i kratkoročnih obveza su smanjene obveze prema banci i ostalim financijskim institucijama.

Tablica 6. Vertikalna analiza bilance poslovnog subjekta Valamar Riviera d.d.

Naziv pozicije	2020.	2020. %	2021.	2021. %	2022.	2022. %	2023.	2023. %
AKTIVA								
DUGOTRAJNA IMOVINA	807.904.686	88,48	752.779.821	82,04	732.302.922	85,95	728.032.913	88,12
Nematerijalna imovina	6.158.363	0,67	5.187.669	0,57	5.389.945	0,63	7.113.034	0,86
Materijalna imovina	751.598.280	82,31	693.021.235	75,53	670.163.427	78,65	662.329.502	80,16
Dugotrajna financ. im.	6.162.359	0,67	10.892.791	1,19	19.155.574	2,25	18.469.932	2,24
Odgodena porezna imovina	43.985.684	4,82	43.678.124	4,76	37.593.974	4,41	40.120.445	4,86
KRATKOTRAJNA IMOVINA	97.825.505	10,71	161.650.773	17,62	117.447.470	13,78	94.414.531	11,43
Zalihe	4.026.174	0,44	3.491.946	0,38	5.498.367	0,65	7.386.812	0,89
Potraživanja	5.333.455	0,58	5.094.994	0,56	4.768.258	0,56	6.200.436	0,75
Kratkotrajna financ. im.	81.391	0,01	5.043.682	0,55	17.881.262	2,10	25.641.924	3,10
Novac u banci i blagajni	88.384.484	9,68	148.020.150	16,13	89.299.581	10,48	55.185.359	6,68
PL. TROŠKOVI BUD. RAZD. I OBRAČUNATI PRIHODI	7.347.395	0,80	3.154.574	0,34	2.304.101	0,27	3.763.787	0,46
UKUPNO AKTIVA	913.077.587	100,00	917.585.170	100,00	852.054.493	100,00	826.211.231	100,00
PASIVA								
KAPITAL I REZERVE	380.099.187	41,63	439.452.890	47,89	441.126.555	51,77	446.821.035	54,08
Temeljni (upisani) kapital	221.915.350	24,30	221.915.350	24,18	221.915.350	26,04	221.915.350	26,86
Kapitalne rezerve	693.268	0,08	693.268	0,08	693.268	0,08	1.218.381	0,15
Rezerve iz dobit	13.074.724	1,43	13.039.690	1,42	17.855.422	2,10	15.901.347	1,92
Rezerve fer vrijednosti	115	0,00	10.765	0,00	7.845	0,00	39.878	0,00
Zadržana dobit ili preneseni gubitak	95.013.986	10,41	51.502.476	5,61	46.604.739	5,47	42.165.052	5,10
Dobit ili gubitak posl. g.	- 43.744.575	-4,79	13.852.890	1,51	19.601.100	2,30	27.027.615	3,27
Manjinski (nekontrolirajući) interes	93.146.317	10,20	138.438.448	15,09	134.448.828	15,78	138.553.412	16,77
REZERVIRANJA	18.729.634	2,05	22.052.508	2,40	23.787.457	2,79	8.330.408	1,01
DUGOROČNE OBVEZE	380.562.658	41,68	347.004.881	37,82	285.270.720	33,48	264.707.353	32,04
KRATKOROČNE OBVEZE	124.021.128	13,58	97.414.106	10,62	91.965.494	10,79	84.649.099	10,25
ODG. PL. TROŠKOVA I PRIHOD BUD. RAZD.	9.664.979	1,06	11.660.783	1,27	9.904.266	1,16	21.703.336	2,63
UKUPNO PASIVA	913.077.587	100,00	917.585.170	100,00	852.054.493	100,00	826.211.231	100,00

Izvor: Autorica prema podacima sa službene stranice Valamar Riviera d.d., <https://valamar-riviera.com/hr/investitori/financijska-izvjesca/>,

04.05.2024.

4.1.3. Analiza pokazatelja likvidnosti – Valamar Riviera d.d.

U Tablici 7 prikazana je analiza pokazatelja likvidnosti poslovnog subjekta Valamar Riviera d.d. za razdoblje od 2020. do 2023. godine.

Tablica 7. Analiza pokazatelja likvidnosti poslovnog subjekta Valamar Riviera d.d.

POKAZATELJI LIKVIDNOSTI	2020.	2021	2022.	2023.
Novac	88.384.484	148.020.150	89.299.581	55.185.359
+ kratkotrajna financijska imovina	81.391	5.043.682	17.881.262	25.641.924
Kratkoročne obveze	124.021.128	97.414.106	91.965.494	84.649.099
Koeficijent trenutne likvidnosti (KTrL)	0,7127	1,5195	0,9710	0,6519
Koeficijent trenutne likvidnosti (KTrL) - uz dodatak KFI	0,7133	1,5713	1,1654	0,9549
Novac + potraživanja	93.717.939	153.115.144	94.067.839	61.385.795
+ kratkotrajna financijska imovina	81.391	5.043.682	17.881.262	25.641.924
Kratkoročne obveze	124.021.128	97.414.106	91.965.494	84.649.099
Koeficijent ubrzane likvidnosti (KUL)	0,7557	1,5718	1,0229	0,7252
Koeficijent trenutne likvidnosti (KTrL) - uz dodatak KFI	0,7563	1,6236	1,2173	1,0281
Kratkotrajna imovina	97.825.505	161.650.773	117.447.470	94.414.531
Kratkoročne obveze	124.021.128	97.414.106	91.965.494	84.649.099
Koeficijent tekuće likvidnosti (KTeL)	0,7888	1,6594	1,2771	1,1154
Dugotrajna imovina	807.904.686	752.779.821	732.302.922	728.032.913
Kapital i dugoročne obveze	760.661.845	786.457.771	726.397.275	711.528.388
Koeficijent financijske stabilnosti (KFS)	1,0621	0,9572	1,0081	1,0232

Izvor: Autorica prema podacima sa službene stranice Valamar Riviera d.d., <https://valamar-riviera.com/hr/investitori/financijska-izvjesca/>, 05.05.2024.

Vrijednost koeficijenta trenutne likvidnosti se tijekom promatranih godina mijenjao te je 2020. godine iznosio 0,71, zatim je 2021. porastao na 1,52, a 2022. i 2023. se smanjio i to godine 2022. na 0,97, a 2023. na 0,65. Ukoliko se u izračun koeficijenta trenutne likvidnosti doda kratkotrajna financijska imovina, navedeni koeficijent raste. Prema tome, 2020. godine on iznosi 0,71, zatim 2021. 1,57, 2022. 1,17 te 2023. 0,95. S obzirom da je za poslovni subjekt poželjno da navedeni koeficijent iznosi 2, može se zaključiti da poslovni subjekt Valamar Riviera ne može trenutačno podmiriti sve svoje kratkoročne obveze.

Iznos koeficijenta ubrzane likvidnosti bi trebao iznositi najmanje 1, ali u promatranom poslovnom subjektu 2020. i 2023. godine njegova vrijednost je manja od 1 te se može

zaključiti kako poslovni subjekt nije bio sposoban podmirivati sve svoje kratkoročne obveze iz svoje najlikvidnije kratkotrajne imovine. Godine 2021. i 2022. to nije slučaj te je koeficijent ubrzane likvidnosti bio veći od 1. Ukoliko se u izračun koeficijenta ubrzane likvidnosti doda kratkotrajna financijska imovina, sposobnost poslovnog subjekta da podmiri svoje kratkoročne obveze se povećava. Navedeni koeficijent, uz dodatak kratkotrajne financijske imovine, je 2020. godine iznosio 0,76, zatim 2021. 1,62, 2022. 1,22 te 2023. 1,03.

Koeficijent tekuće likvidnosti bi trebao iznositi minimalno 2. Vrijednost navedenog koeficijenta za Valamar Riviera d.d. 2020. godine je bio 0,79, zatim 2021. 1,66, 2022. 1,28 te 2023. 1,12. Može se zaključiti da promatrani poslovni subjekt, iako bilježi pad kratkoročnih obveza, ne posjeduje dovoljno kratkotrajne imovine za povoljno poslovanje.

Koeficijent financijske stabilnosti bi trebao iznositi 1 ili manje od 1. Navedeni koeficijent je 2020. godine iznosio 1,06, zatim 2021. 0,96, 2022. 1,01, te 2023. 1,02. Vrijednost koeficijenta financijske stabilnosti je bila najpovoljnija 2021. godine kada je bila manja od 1, no preostale tri godine je zabilježen negativan trend.

S obzirom na provedenu analizu može se zaključiti kako je poslovni subjekt Valamar Riviera d.d. bio najlikvidniji 2021. godine kada su vrijednosti koeficijenta ubrzane likvidnosti i koeficijenta financijske stabilnosti bile u skladu s preporučenima, a vrijednosti koeficijenta trenutne i tekuće likvidnosti najbliže preporučenim vrijednostima. U preostalim promatranim godinama nijedan koeficijent trenutne, ubrzane ili tekuće likvidnosti nije dosegnuo preporučene vrijednosti, čak niti uz uključivanje kratkotrajne financijske imovine. Ovo ukazuje na moguću nesposobnost poslovnog subjekta da učinkovito podmiruje svoje kratkoročne obveze. Isto tako, kod koeficijenta financijske stabilnosti je zabilježen negativan trend u preostalim godinama.

4.2. Maistra d.d.

Maistra d.d. ubraja se među najveće hotelske kompanije u Hrvatskoj. Poslovni subjekt je registriran za hotelijerstvo i turizam, odnosno osnovna djelatnost mu je iznajmljivanje hotelskih soba i kampova te pružanje usluga hrane i pića. Sjedište poslovnog subjekta nalazi se u Rovinju. Poslovni subjekt je nastao 2005. godine spajanjem Jadran – turist d.d., Rovinj i Anita d.d., Vrsar. Maistra posluje u sastavu Adris grupe d.d., a njihovi hoteli, kampovi i turistička naselja nalaze se u Rovinju, Vrsaru, Zagrebu i Dubrovniku. Ukupno ima tri brenda

i 35 hotela, resorta i kampova. U 2023. godini Maistra je ostvarila 29.194.027 eura dobiti. Vizija Maistre je „biti prvi izbor i sinonim iskrenog gostoprimstva“⁵², a misija je „definirati standarde izvrsnosti kroz diferenciranu ponudu, stvoriti inspirativno radno okruženje i mijenjati lokalne zajednice na bolje“⁵³.

Postupak analize financijskih izvještaja navedenog poslovnog subjekta proveden je na temelju podataka dostupnih na službenoj stranici Maistra d.d. za razdoblje od 2020. do 2023. godine.

4.2.1. Horizontalna analiza financijskih izvještaja - Maistra d.d.

Pomoću horizontalne analize financijskih izvještaja uspoređuju se podaci Maistre za razdoblje od četiri godine. Cilj je utvrditi dinamiku promjene pojedinih bilančnih pozicija u odnosu na baznu godinu. U navedenom primjeru bazna godina je 2020. godina, a horizontalna analiza se provodi na temelju informacija iz bilance. Horizontalna analiza bilance Maistre predočena je u tablici 8.

Analizirajući bilancu poslovnog subjekta Maistra d.d. može se zaključiti da se vrijednost aktive 2021. godine povećala za 3,31% u odnosu na baznu 2020. godinu, nakon toga u 2022. godini je također zabilježen porast vrijednosti aktive od 8,03%, a 2023. porast od 13,84% u odnosu na baznu godinu.

Do povećanja vrijednosti aktive u 2021. godini dolazi zbog povećanja kratkotrajne imovine, odnosno količine novca u banci i blagajni (924,49%) i neznatnog povećanja ostalih stavki u odnosu na baznu godinu. Dugotrajna imovina se u odnosu na baznu godinu smanjila za 3,93% zbog smanjenja vrijednosti svih stavki, a najviše zbog smanjenja vrijednosti materijalne imovine.

⁵² Službena stranica Maistra d.d.: <https://posao.maistra.com/o-nama/>, 24.05.2024.

⁵³ Ibid.

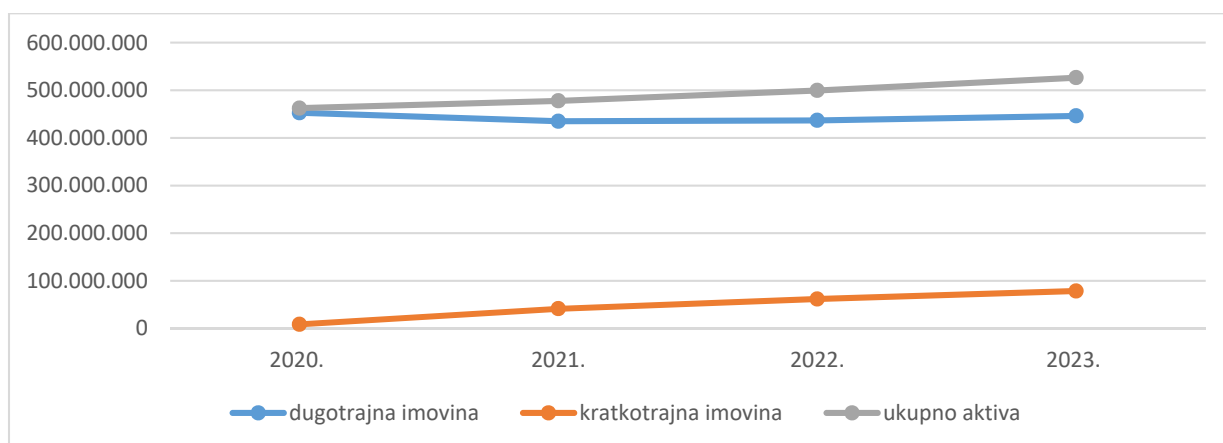
Tablica 8. Horizontalna analiza bilance poslovnog subjekta Maistra d.d.

Naziv pozicije	2020.	2021.	2021./2020.	2022.	2022./2020.	2023.	2023./2020.
AKTIVA							
DUGOTRAJNA IMOVINA	452.832.176	435.031.206	-3,93%	436.801.203	-3,54%	446.288.667	-1,45%
<i>Nematerijalna imovina</i>	4.723.207	3.053.333	-35,35%	3.478.180	-26,36%	3.626.166	-23,23%
<i>Materijalna imovina</i>	428.823.993	416.289.751	-2,92%	411.403.980	-4,06%	428.835.270	0,003%
<i>Potraživanja</i>	1.388.949	1.319.730	-4,98%	1.250.512	-9,97%	1.307.581	-5,86%
<i>Odgođena porezna imovina</i>	17.896.027	14.368.391	-19,71%	20.668.532	15,49%	12.519.650	-30,04%
KRATKOTRAJNA IMOVINA	8.789.981	41.554.851	372,75%	61.804.002	603,12%	78.594.052	794,13%
<i>Zalihe</i>	830.246	1.003.614	20,88%	1.471.128	77,19%	1.739.913	109,57%
<i>Potraživanja</i>	4.261.073	4.601.206	7,98%	7.752.141	81,93%	6.534.975	53,36%
<i>Kratkotrajna financ. imovina</i>	215.202	262.494	21,98%	14.876.199	6.812,67%	20.297.794	9.331,97%
<i>Novac u banci i blagajni</i>	3.483.460	35.687.537	924,49%	37.704.534	982,39%	50.021.370	1.335,97%
PLAĆENI TR. BUD. RAZD. I OBRAČUNATI PRIHODI	868.483	1.220.711	40,56%	1.028.168	18,39%	1.637.546	88,55%
UKUPNO AKTIVA	462.490.640	477.806.768	3,31%	499.633.373	8,03%	526.520.265	13,84%
PASIVA							
KAPITAL I REZERVE	251.524.734	273.547.152	8,76%	310.618.100	23,49%	341.063.956	35,60%
<i>Temeljni (upisani) kapital</i>	169.617.833	169.617.833	0,00%	169.617.833	0,00%	169.617.833	0,00%
<i>Kapitalne rezerve</i>	0	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
<i>Rezerve iz dobit</i>	7.399.643	7.399.643	0,00%	7.399.643	0,00%	8.990.127	21,49%
<i>Rezerve fer vrijednosti</i>	0	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
<i>Zadržana dobit ili preneseni gubitak</i>	86.810.289	70.326.012	-18,99%	92.646.643	6,72%	129.358.495	49,01%
<i>Dobit ili gubitak poslovne godine</i>	-16.154.364	22.431.301	238,86%	37.046.861	329,33%	28.831.887	278,48%
<i>Manjinski (nekontrolirajući) interes</i>	3.851.332	3.772.363	-2,05%	3.907.119	1,45%	4.265.614	10,76%
REZERVIRANJA	3.918.514	15.381.784	292,54%	17.606.083	349,31%	24.724.651	530,97%
DUGOROČNE OBVEZE	151.917.343	144.511.608	-4,87%	91.968.393	-39,46%	74.561.300	-50,92%
KRATKOROČNE OBVEZE	45.696.780	44.014.244	-3,68%	78.734.024	72,30%	85.463.610	87,02%
ODG. PLAĆ TR. I PRIHOD BUD. RAZD.	9.433.269	351.980	-96,27%	706.773	-92,51%	706.748	-92,51%
UKUPNO PASIVA	462.490.640	477.806.768	3,31%	499.633.373	8,03%	526.520.265	13,84%

Izvor: Autorica prema podacima sa službene stranice Maistra d.d., <https://www.maistra.com/kompanija/tromjesečna-izvješća/#/>, 19.05.2024.

U 2022. i 2023. godini dolazi do povećanja vrijednosti aktive također zbog povećanja kratkotrajne imovine, odnosno povećanja količine novca u banci i blagajni (2022. - 982,39% i 2023. – 1335,97%) te zbog povećanja vrijednosti kratkotrajne financijske imovine (2022. - 6.812,67% i 2023. – 9.331,97%). Dugotrajna imovina se 2022. i 2023. godine smanjila u odnosu na 2020. godinu. Godine 2022. je vrijednost dugotrajne imovine pala za 3,54 zbog smanjenja vrijednosti svih stavki, a najviše zbog pada vrijednosti materijalne imovine. Godine 2023. se vrijednost dugotrajne imovine smanjila za 1,45%, ali ovoga puta se vrijednost materijalne imovine povećala za neznatnih 0,003% u odnosu na baznu godinu.

Grafikon 5. Kretanje vrijednosti elemenata aktive bilance poslovnog subjekta Maistra d.d. u razdoblju 2020. - 2023. godine

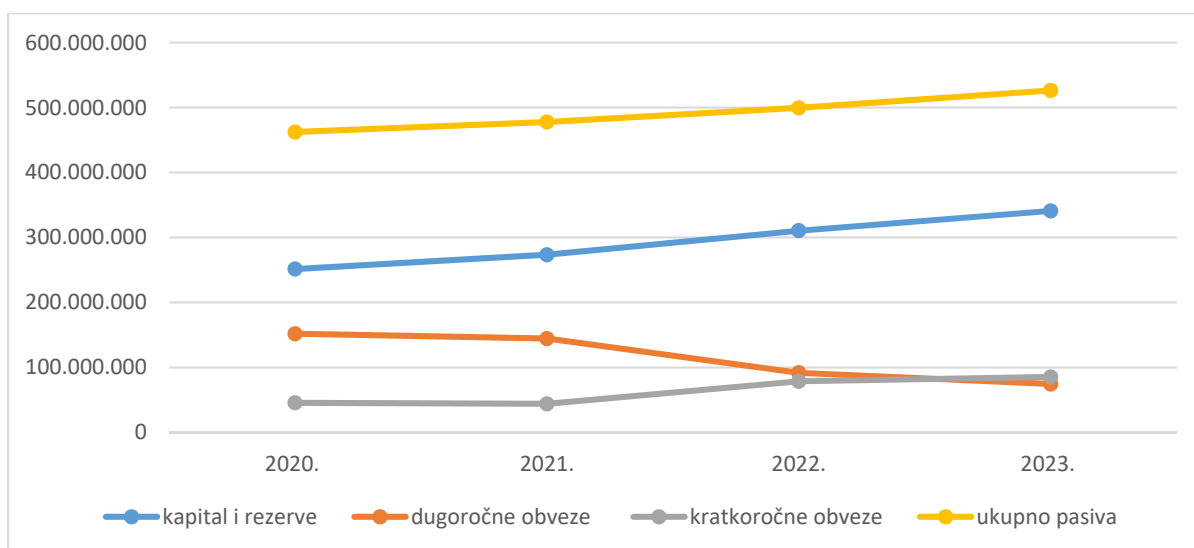
Izvor: Autorica prema podacima sa službene stranice Maistra d.d.,
<https://www.maistra.com/kompanija/tromjesecna-izvjesca/#/>, 19.05.2024.

Vrijednost pasive se kao i vrijednost aktive 2021. godine povećala za 3,31% u odnosu na baznu 2020. godinu, nakon toga u 2022. godini je također zabilježen porast vrijednosti pasive od 8,03%, a 2023. porast od 13,84% u odnosu na baznu godinu.

Do povećanja vrijednosti pasive 2021. godine dolazi zbog povećanja kapitala i rezervi za 8,76% u odnosu na baznu godinu. Ovo povećanje je rezultat ostvarene dobiti poslovne godine koja je veća za 238,86%, dok se vrijednost zadržane dobiti smanjila za 18,99%, a preostale stavke su ostale nepromijenjene. Godine 2022. vrijednost kapitala i rezervi se povećala za 23,49% u odnosu na baznu godinu, a razlog tomu je povećanje vrijednosti

ostvarene dobiti (329,33%) i zadržane dobiti (6,72%), dok su ostale stavke ostale nepromijenjene. Godine 2023. vrijednost kapitala i rezervi se povećala za 35,60% u odnosu na baznu godinu, a razlog tomu je povećanje vrijednosti ostvarene dobiti (278,48%), zadržane dobiti (49,01%) i rezervi iz dobiti (21,49%), dok su ostale stavke ostale nepromijenjene.

Grafikon 6. Kretanje vrijednosti elemenata pasive bilance poslovnog subjekta Maistra d.d. u razdoblju 2020. - 2023. godine

Izvor: Autorica prema podacima sa službene stranice Maistra d.d.,
<https://www.maistra.com/kompanija/tromjesečna-izvješća/#/>, 19.05.2024.

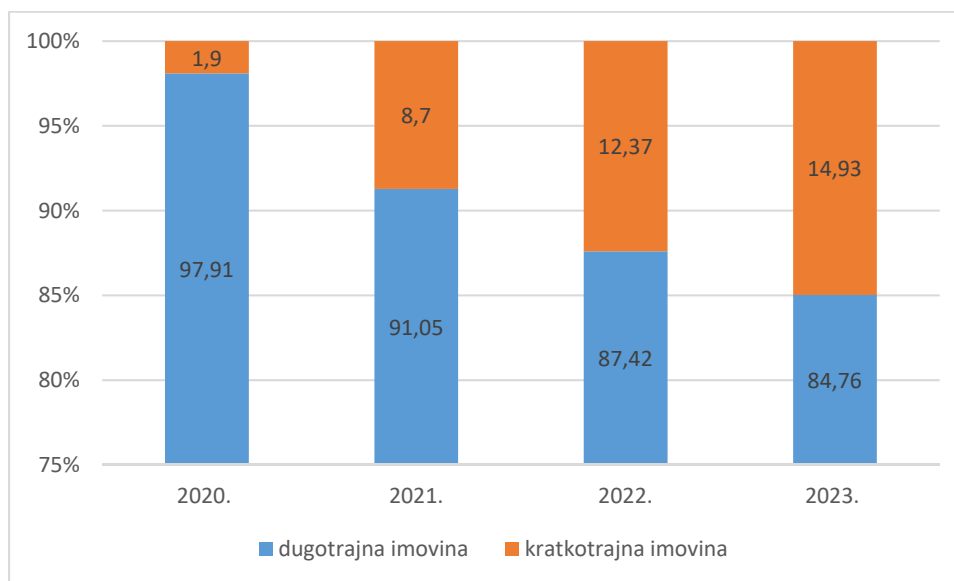
Dugoročne obveze su se u sve tri promatrane godine smanjile (2021. – 4,87%, 2022. – 39,46% i 2023. – 50,92%). Kratkoročne obveze su se 2021. smanjile za 3,68%, 2022. su se povećale za 72,30%, a također i 2023. i to za 87,02%.

4.2.2. Vertikalna analiza financijskih izvještaja - Maistra d.d.

Vertikalnom analizom se uspoređuju pojedine stavke aktive/pasive s iznosom ukupne aktive/pasive. Vertikalna analiza bilance poslovnog subjekta Maistra d.d. prikazana je u tablici 9. Temeljem prikazanih podataka može se zaključiti da se udjel dugotrajne imovine smanjio u odnosu na baznu godinu u svim preostalim godinama. Najveći udjel u aktivni

navedenog poslovnog subjekta čini materijalna imovina, čiji udjel u prosjeku iznosi 85,91%.

Grafikon 7. Struktura aktive bilance poslovnog subjekta Maistra d.d. 2020.-2023.

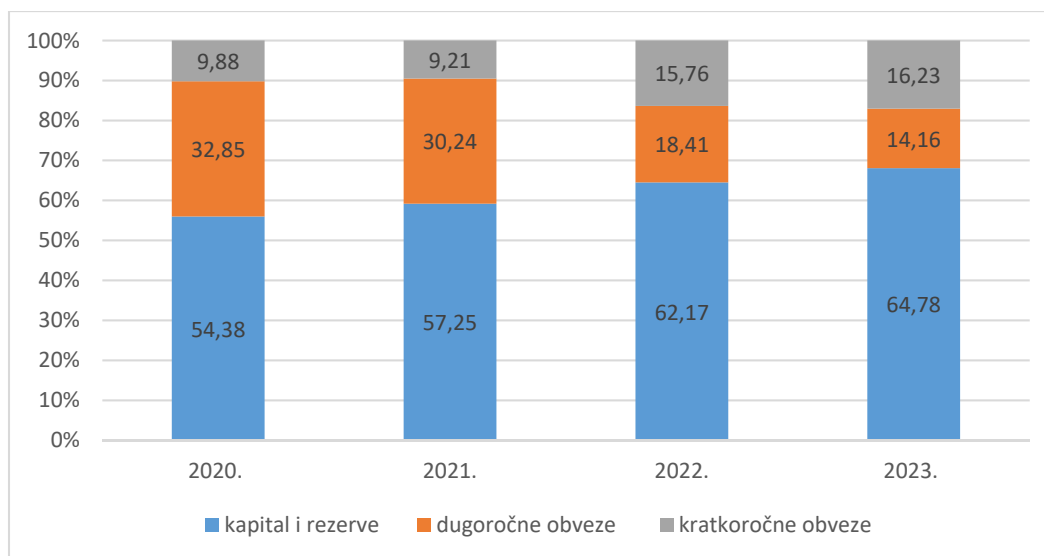

Izvor: Autorica prema podacima sa službene stranice Maistra d.d.,
<https://www.maistra.com/kompanija/tromjesecna-izvjesca/#/>, 19.05.2024.

Udjel kratkotrajne imovine se u svim preostalim godinama povećao u odnosu na baznu godinu. U prosjeku je udjel kratkotrajne imovine u ukupnoj aktivi iznosio 9,48%. Najznačajniji dio kratkotrajne imovine čini novac u banci i blagajni, a njegov udjel je u prosjeku iznosio 6,32%.

U strukturi pasive najveći udjel imaju kapital i rezerve. Udjel kapitala i rezervi je 2020. godine iznosio 54,38%, a u preostalim godinama se povećavao te je u prosjeku iznosio 59,65%. Udjel dugoročnih obveza se postupno smanjivao. Njihov udjel je u prosjeku iznosio 23,92%. Razlog pada dugoročnih obveza su smanjene obveze za zajmove, depozite i sl. poduzetnika unutar grupe, zatim obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama te ostale dugoročne obveze.

Grafikon 8. Struktura pasive bilance poslovnog subjekta Maistra d.d. 2020.-2023.

Izvor: Autorica prema podacima sa službene stranice Maistra d.d.,
<https://www.maistra.com/kompanija/tromjesecna-izvjesca/#/>, 19.05.2024.

Godine 2021. se udjel kratkoročnih obveza u odnosu na baznu godinu smanjio, a 2022. i 2023. se povećao. Njihov udjel je u prosjeku iznosio 12,77%. Udjel kratkoročnih obveza se 2021. godine smanjio jer su se smanjile obveze za zajmove, depozite i sl. poduzetnika unutar grupe, a 2022. i 2023. godine su se povećale jer su se najviše povećale navedene obveze za zajmove, depozite i sl. poduzetnika unutar grupe.

Tablica 9. Vertikalna analiza bilance poslovnog subjekta Maistra d.d.

Naziv pozicije	2020.	2020.%	2021.	2021.%	2022.	2022.%	2023.	2023.%
AKTIVA								
DUGOTRAJNA IMOVINA	452.832.176	97,91	435.031.206	91,05	436.801.203	87,42	446.288.667	84,76
<i>Nematerijalna imovina</i>	4.723.207	1,02	3.053.333	0,64	3.478.180	0,70	3.626.166	0,69
<i>Materijalna imovina</i>	428.823.993	92,72	416.289.751	87,13	411.403.980	82,34	428.835.270	81,45
<i>Potraživanja</i>	1.388.949	0,30	1.319.730	0,28	1.250.512	0,25	1.307.581	0,25
<i>Odgođena porezna imovina</i>	17.896.027	3,87	14.368.391	3,01	20.668.532	4,14	12.519.650	2,38
KRATKOTRAJNA IMOVINA	8.789.981	1,90	41.554.851	8,70	61.804.002	12,37	78.594.052	14,93
<i>Zalihe</i>	830.246	0,18	1.003.614	0,21	1.471.128	0,29	1.739.913	0,33
<i>Potraživanja</i>	4.261.073	0,92	4.601.206	0,96	7.752.141	1,55	6.534.975	1,24
<i>Kratkotrajna financ. imovina</i>	215.202	0,05	262.494	0,05	14.876.199	2,98	20.297.794	3,86
<i>Novac u banci i blagajni</i>	3.483.460	0,75	35.687.537	7,47	37.704.534	7,55	50.021.370	9,50
PLAĆENI TR. BUD. RAZD. I OBRAČUNATI PRIHODI	868.483	0,19	1.220.711	0,26	1.028.168	0,21	1.637.546	0,31
UKUPNO AKTIVA	462.490.640	100,00	477.806.768	100,00	499.633.373	100,00	526.520.265	100,00
PASIVA								
KAPITAL I REZERVE	251.524.734	54,38	273.547.152	57,25	310.618.100	62,17	341.063.956	64,78
<i>Temeljni (upisani) kapital</i>	169.617.833	36,67	169.617.833	35,50	169.617.833	33,95	169.617.833	32,21
<i>Kapitalne rezerve</i>	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
<i>Rezerve iz dobit</i>	7.399.643	1,60	7.399.643	1,55	7.399.643	1,48	8.990.127	1,71
<i>Rezerve fer vrijednosti</i>	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
<i>Zadržana dobit ili preneseni gubitak</i>	86.810.289	18,77	70.326.012	14,72	92.646.643	18,54	129.358.495	24,57
<i>Dobit ili gubitak poslovne godine</i>	-16.154.364	-3,49	22.431.301	4,69	37.046.861	7,41	28.831.887	5,48
<i>Manjinski (nekontrolirajući) interes</i>	3.851.332	0,83	3.772.363	0,79	3.907.119	0,78	4.265.614	0,81
REZERVIRANJA	3.918.514	0,85	15.381.784	3,22	17.606.083	3,52	24.724.651	4,70
DUGOROČNE OBVEZE	151.917.343	32,85	144.511.608	30,24	91.968.393	18,41	74.561.300	14,16
KRATKOROČNE OBVEZE	45.696.780	9,88	44.014.244	9,21	78.734.024	15,76	85.463.610	16,23
ODG. PLAĆ TR. I PRIHOD BUD. RAZD.	9.433.269	2,04	351.980	0,07	706.773	0,14	706.748	0,13
UKUPNO PASIVA	462.490.640	100,00	477.806.768	100,00	499.633.373	100,00	526.520.265	100,00

Izvor: Autorica prema podacima sa službene stranice Maistra d.d., <https://www.maistra.com/kompanija/tromjesečna-izvješća/#/>, 19.05.2024.

4.2.3. Analiza pokazatelja likvidnosti – Maistra d.d.

U tablici 10 prikazana je analiza pokazatelja likvidnosti poslovnog subjekta Maistra d.d. za razdoblje od 2020. do 2023. godine.

Tablica 10. Analiza pokazatelja likvidnosti poslovnog subjekta Maistra d.d.

POKAZATELJI LIKVIDNOSTI	2020.	2021	2022.	2023.
Novac	3.483.460	35.687.537	37.704.534	50.021.370
+ kratkotrajna financijska imovina	215.202	262.494	14.876.199	20.297.794
Kratkoročne obveze	45.696.780	44.014.244	78.734.024	85.463.610
Koeficijent trenutne likvidnosti (KTrL)	0,0762	0,8108	0,4789	0,5853
Koeficijent trenutne likvidnosti (KTrL) - uz dodatak KFI	0,0809	0,8168	0,6678	0,8228
Novac + potraživanja	7.744.533	40.288.743	45.456.675	56.556.345
+ kratkotrajna financijska imovina	215.202	262.494	14.876.199	20.297.794
Kratkoročne obveze	45.696.780	44.014.244	78.734.024	85.463.610
Koeficijent ubrzane likvidnosti (KUL)	0,1695	0,9154	0,5773	0,6618
Koeficijent trenutne likvidnosti (KTrL) - uz dodatak KFI	0,1742	0,9213	0,7663	0,8993
Kratkotrajna imovina	8.789.981	41.554.851	61.804.002	78.594.052
Kratkoročne obveze	45.696.780	44.014.244	78.734.024	85.463.610
Koeficijent tekuće likvidnosti (KTeL)	0,1924	0,9441	0,7850	0,9196
Dugotrajna imovina	452.832.176	435.031.206	436.801.203	446.288.667
Kapital i dugoročne obveze	403.442.077	418.058.760	402.586.493	415.625.256
Koeficijent financijske stabilnosti (KFS)	1,1224	1,0406	1,0850	1,0738

Izvor: Autorica prema podacima sa službene stranice Maistra d.d.,
<https://www.maistra.com/kompanija/tromjesecna-izvjesca/#/>, 19.05.2024.

Vrijednost koeficijenta trenutne likvidnosti se tijekom promatranih godina mijenjao te je 2020. godine iznosio 0,076, zatim 2021. 0,81, 2022. 0,48 te 2023. 0,59. Ukoliko se u izračun koeficijenta trenutne likvidnosti doda kratkotrajna financijska imovina, navedeni koeficijent raste. Prema tome, 2020. godine on iznosi 0,08, zatim 2021. 0,82, 2022. 0,67 te 2023. 0,82. S obzirom da je za poslovni subjekt poželjno da navedeni koeficijent iznosi 2, može se zaključiti da poslovni subjekt Maistra ne može trenutačno podmiriti svoje kratkoročne obveze.

Iznos koeficijenta ubrzane likvidnosti bi trebao iznositi najmanje 1, ali u promatranom poslovnom subjektu svake analizirane godine on je iznosio manje od 1 te se može

zaključiti kako poslovni subjekt nije sposoban podmirivati svoje kratkoročne obveze iz svoje najlikvidnije imovine. Ukoliko se u izračun navedenog koeficijenta doda kratkotrajna financijska imovina, koeficijent se povećava, ali nedovoljno, odnosno poslovni subjekt bez obzira na to i dalje nije sposoban podmiriti svoje kratkoročne obveze iz najlikvidnije imovine.

Koeficijent tekuće likvidnosti bi trebao iznositi minimalno 2. U promatranom poslovnom subjektu navedeni koeficijent svake analizirane godine je iznosio manje od 1 te se može zaključiti da poslovni subjekt Maistra nije sposoban podmirivati sve svoje kratkoročne obveze iz svoje kratkotrajne imovine.

Koeficijent financijske stabilnosti bi trebao iznositi 1 ili manje od 1. Navedeni koeficijent je u 2020. godine iznosio 1,12, zatim 2021. 1,04, 2022. 1,09 te 2023. 1,07. Vrijednost koeficijenta financijske stabilnosti poslovnog subjekta Maistra bilježi negativan trend.

S obzirom na provedenu analizu može se zaključiti da poslovni subjekt Maistra d.d. ima problem s likvidnošću jer nijedne promatrane godine pokazatelji likvidnost nisu bili zadovoljavajući, čak i uz uključivanje kratkotrajne financijske imovine. Navedeno ukazuje da poslovni subjekt nije sposoban podmiri svoje kratkoročne obveze. Osim toga, negativan trend koeficijenta financijske stabilnosti dodatno ukazuje na pogoršanje financijske stabilnosti poslovnog subjekta.

4.3. Plava Laguna d.d.

Osnovna djelatnost poslovnog subjekta Plava Laguna, dioničkog društva za ugostiteljstvo i turizam je ugostiteljska djelatnost, odnosno pružanje usluga prehrane, priprema i posluživanje pića i napitaka te pružanje usluga smještaja. Sjedište poslovnog subjekta nalazi se u Poreču. Plava Laguna posluje od 1957. godine te se njihovi hoteli, apartmani i resorti nalaze u Umagu i Poreču. Ukupno posjeduju 4 resorta, 24 hotela i 13 apartmana. U 2023. godini Plava Laguna je ostvarila 470.714.848 eura dobiti.

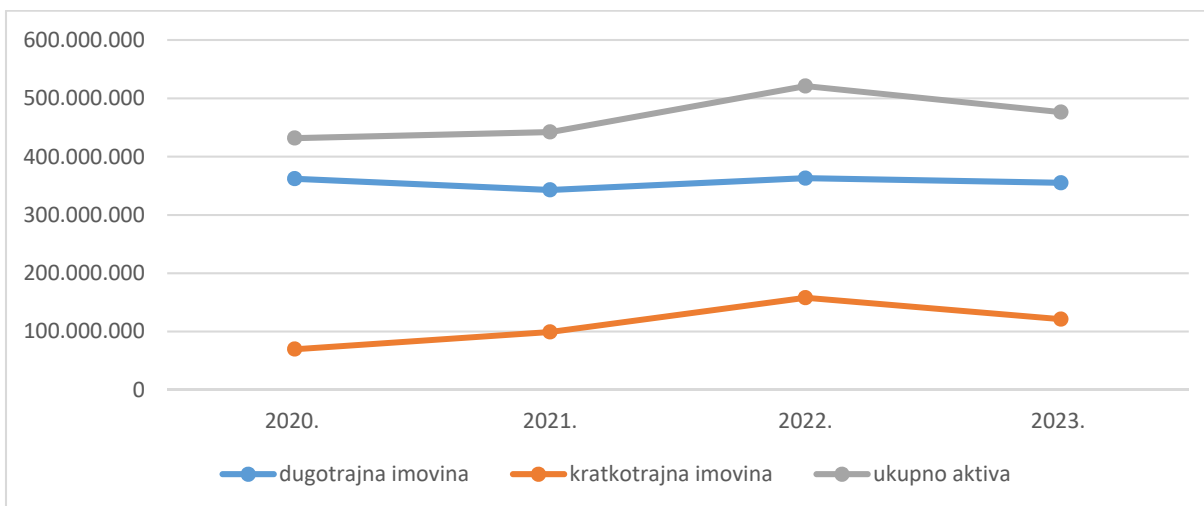
Postupak analize financijskih izvještaja navedenog poslovnog subjekta je proveden na temelju podataka dostupnih na službenoj stranici Plava Laguna d.d. za razdoblje od 2020. do 2023. godine.

4.3.1. Horizontalna analiza financijskih izvještaja – Plava Laguna d.d.

Pomoću horizontalne analize financijskih izvještaja uspoređuju se podaci Plave Lagune za razdoblje od četiri godine. Cilj je utvrditi dinamiku promjene pojedinih bilančnih pozicija u odnosu na baznu godinu. U navedenom primjeru bazna godina je 2020. godina, a horizontalna analiza se provodi na temelju informacija iz bilance. Horizontalna analiza bilance Plave Lagune predočena je u tablici 11.

Analizirajući bilancu poslovnog subjekta Plava Laguna d.d. može se zaključiti da se vrijednost aktive 2021. godine povećala za 2,41% u odnosu na baznu 2020. godinu, nakon toga u 2022. godini je također zabilježen porast vrijednosti aktive od 20,66%, a 2023. porast od 10,33% u odnosu na baznu godinu.

Grafikon 9. Kretanje vrijednosti elemenata aktive bilance poslovnog subjekta Plava Laguna d.d. u razdoblju 2020. - 2023. godine

Izvor: Autorica prema podacima sa službene stranice Plava Laguna d.d., <https://biz.plavalaguna.hr/hr/korporativne-informacije/plava-laguna/financijska-izvjesca>, 19.05.2024.

Tablica 11. Horizontalna analiza bilance poslovnog subjekta Plava Laguna d.d.

Naziv pozicije	2020.	2021.	2021./2020.	2022.	2022./2020.	2023.	2023./2020.
AKTIVA							
DUGOTRAJNA IMOVINA	362.080.414	342.903.914	-5,30%	363.011.152	0,26%	355.148.352	-1,91%
<i>Nematerijalna imovina</i>	5.669.356	5.369.848	-5,28%	5.036.597	-11,16%	4.697.029	-17,15%
<i>Materijalna imovina</i>	320.088.413	304.230.626	-4,95%	354.799.542	10,84%	346.725.380	8,32%
<i>Dugotrajna financijska imovina</i>	27.827.042	27.746.661	-0,29%	2.500.718	-91,01%	2.882.208	-89,64%
<i>Odgođena porezna imovina</i>	8.495.603	5.556.778	-34,59%	674.295	-92,06%	843.735	-90,07%
KRA TKOTRAJNA IMOVINA	69.789.800	99.366.632	42,38%	158.092.299	126,53%	121.326.409	73,85%
<i>Zalihe</i>	486.216	563.309	15,86%	1.074.359	120,96%	1.011.644	108,06%
<i>Potraživanja</i>	4.005.744	2.914.070	-27,25%	3.520.523	-12,11%	4.650.709	16,10%
<i>Kratkotrajna financ. imovina</i>	495.008	13.484.876	2.624,17%	143.109.829	28.810,62%	114.355.803	23.001,82%
<i>Novac u banci i blagajni</i>	64.802.833	82.404.378	27,16%	10.387.588	-83,97%	1.308.253	-97,98%
UKUPNO AKTIVA	431.870.215	442.270.546	2,41%	521.103.451	20,66%	476.474.761	10,33%
PASIVA							
KAPITAL I REZERVE	294.172.832	313.764.786	6,66%	359.457.894	22,19%	323.483.402	9,96%
<i>Temeljni (upisani) kapital</i>	191.722.086	191.722.086	0,00%	191.722.086	0,00%	191.646.191	-0,04%
<i>Kapitalne rezerve</i>	0	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
<i>Rezerve iz dobit</i>	16.026.281	16.040.054	0,09%	16.024.629	-0,01%	16.151.086	0,78%
<i>Rezerve fer vrijednosti</i>	535.371	866.399	61,83%	1.200.384	124,22%	1.572.715	193,76%
<i>Zadržana dobit ili preneseni gubitak</i>	97.846.830	85.875.158	-12,24%	83.032.640	-15,14%	66.986.919	-31,54%
<i>Dobit ili gubitak posl. godine</i>	-11.957.736	19.261.089	261,08%	66.360.430	654,96%	47.126.491	494,11%
<i>Manjinski (nekontr.) interes</i>	0	0	0,00%	1.117.725	100%	0	0,00%
REZERVIRANJA	1.477.519	1.686.417	14,14%	2.048.125	38,62%	2.028.038	37,26%
DUGOROČNE OBVEZE	98.443.658	75.903.218	-22,90%	93.355.281	-5,17%	74.641.914	-24,18%
KRA TKOROČNE OBVEZE	37.776.205	50.916.124	34,78%	66.242.151	75,35%	76.321.407	102,04%
UKUPNO PASIVA	431.870.215	442.270.546	2,41%	521.103.451	20,66%	476.474.761	10,33%

Izvor: Autorica prema podacima sa službene stranice Plava Laguna d.d., <https://biz.plavalaguna.hr/hr/korporativne-informacije/plava-laguna/financijska-izvjesca>, 19.05.2024.

Do povećanja vrijednosti aktive 2021. godine dolazi zbog povećanja kratkotrajne imovine za 42,38% u odnosu na 2020. godinu. Ovo povećanje je rezultat povećanja vrijednosti kratkotrajne financijske imovine koja se povećala za 2.624,17% te povećanja količine novca u banci i blagajni za 27,16%.

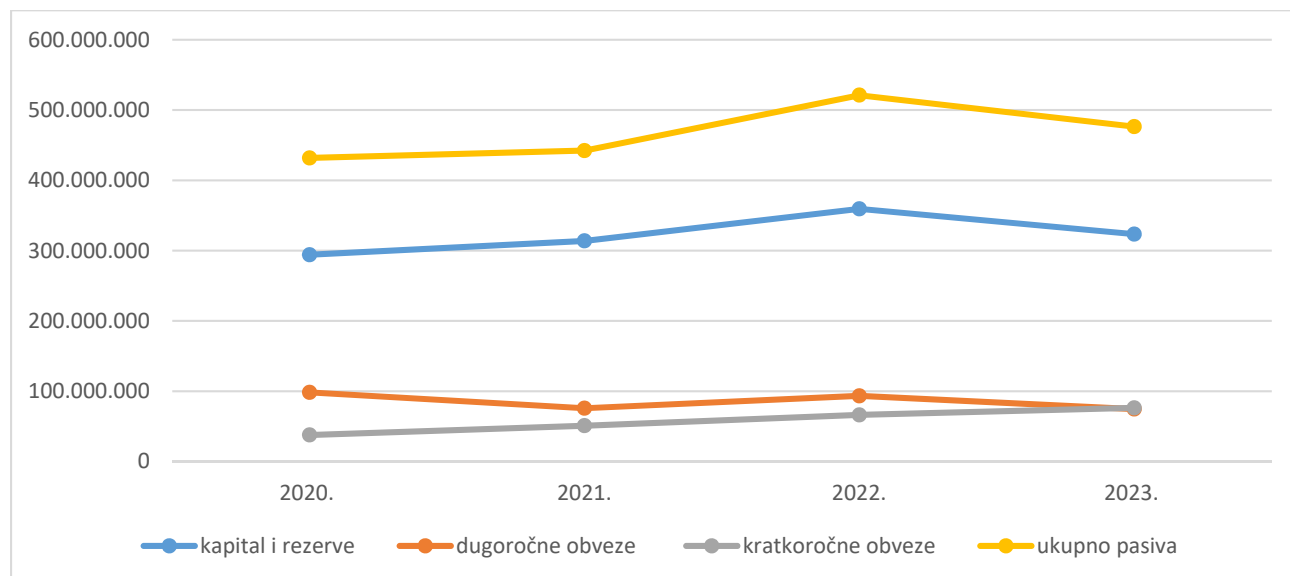
U 2022. i 2023. godini dolazi do povećanja vrijednosti aktive također zbog povećanja kratkotrajne imovine i to kratkotrajne financijske imovine (2022. – 28.810,62% i 2023. – 23.001,82%), dok se količina novca u banci i blagajni u navedenim godinama smanjila, 2022. godine za 87,97% te 2023. za 97,98%.

Dugotrajna imovina se 2021. i 2023. u odnosu na baznu godinu smanjila, a 2022. godine je bila u blagom porastu. Godine 2021. je vrijednost dugotrajne imovine pala za 5,30%, zbog smanjenja vrijednosti svih stavki, a najviše zbog pada vrijednosti materijalne imovine. Godine 2022. je dugotrajna imovina bila u blagom porastu od 0,26% zbog povećanja vrijednosti materijalne imovine (10,84%), dok su ostale stavke dugotrajne imovine bilježile pad. Godine 2023. vrijednost dugotrajne imovine ponovno se smanjila za 1,91%, ali ovoga puta vrijednost materijalne imovine se povećala za 8,32% u odnosu na baznu godinu, a ostale stavke su bilježile pad.

Vrijednost pasive se kao i vrijednost aktive u sve tri promatrane godine povećala u odnosu na baznu godinu, 2021. za 2,41%, zatim 2022. za 20,66% te 2023. za 10,33%. Vrijednost pasive se u sve tri promatrane godine povećala zbog povećanja vrijednosti kapitala i rezervi te kratkoročnih obveza.

Godine 2021. kapital i rezerve su se povećali za 6,66%, zbog povećanja dobiti poslovne godine za 261,08%. Rezerve iz dobiti su se povećale za 0,09%, a zadržana dobit se smanjila za 12,24%. Kratkoročne obveze su se povećale za 34,78%, zbog povećanja obveza za zajmove, depozite i sl. poduzetnika unutar grupe, obveza prema bankama i drugim financijskim institucijama, obveze prema dobavljačima i dr. Dugoročne obveze su se smanjile za 22,90%, zbog smanjenja obveza za zajmove, depozite i sl. poduzetnika unutar grupe, obveza prema bankama i drugim financijskim institucijama te ostalih dugoročnih obveza.

Grafikon 10. Kretanje vrijednosti elemenata pasive bilance poslovnog subjekta Plava Laguna d.d. u razdoblju 2020. - 2023. godine

Izvor: Autorica prema podacima sa službene stranice Plava Laguna d.d., <https://biz.plavalaguna.hr/hr/korporativne-informacije/plava-laguna/financijska-izvjesca>, 19.05.2024.

U 2022. godini vrijednost kapitala i rezervi se povećala za 22,19% u odnosu na baznu godinu, a razlog tomu je povećanje vrijednosti ostvarene dobiti za 654,96%. Zadržana dobit se smanjila za 15,14%. Kratkoročne obveze su se povećale za 75,35%, zbog povećanja obveza prema bankama i drugim financijskim institucijama, obveza za predujmove, obveza prema zaposlenicima, obveza za poreze, doprinose i ostalih kratkoročnih obveza. Dugoročne obveze su se smanjile za 5,17% u odnosu na baznu godinu.

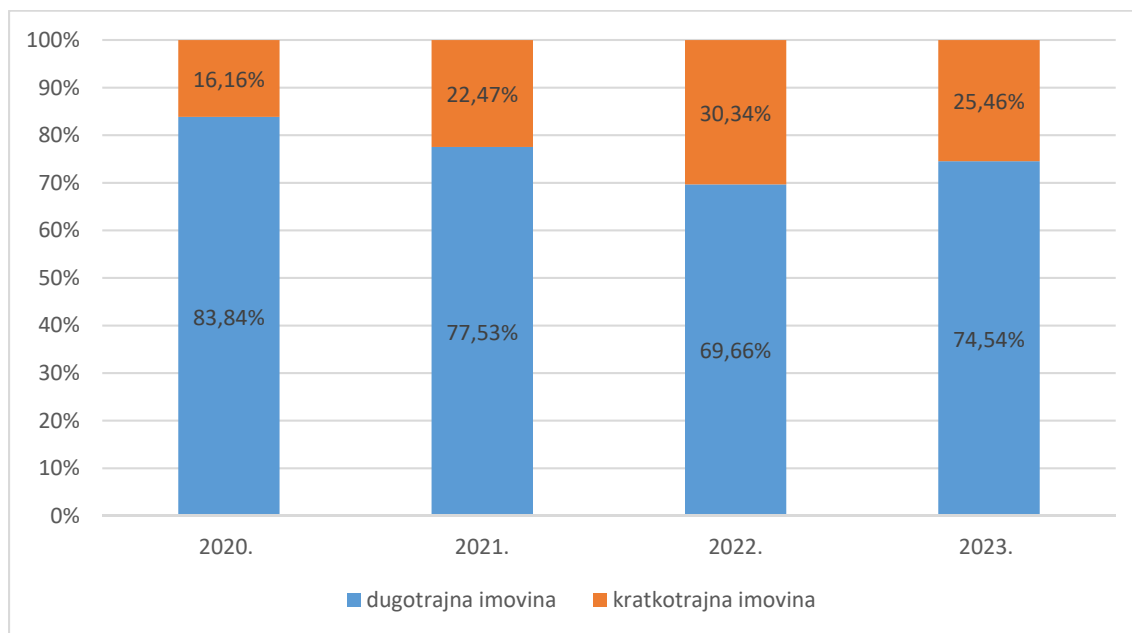
U 2023. godini kapital i rezerve su se povećali za 9,96%, zbog povećanja ostvarene dobiti za 494,11%, dok se zadržana dobit smanjila za 31,54%, kao i temeljni kapital koji se smanjio za 0,04%. Kratkoročne obveze su se u odnosu na baznu godinu povećale za 102,04%, zbog povećanja obveza prema bankama i drugim financijskim institucijama, obveza za predujmove, obveza prema zaposlenicima, obveza za poreze, doprinose i ostalih kratkoročnih obveza. Dugoročne obveze su se smanjile za 24,18% u odnosu na baznu godinu, zbog smanjenja obveza za zajmove, depozite i sl. poduzetnika unutar grupe i ostalih dugoročnih obveza.

4.3.2. Vertikalna analiza financijskih izvještaja – Plava Laguna d.d.

Vertikalnom analizom uspoređuju se pojedine stavke aktive/pasive sa iznosom ukupne aktive/pasive. Vertikalna analiza bilance poslovnog subjekta Plava Laguna d.d. prikazana je u tablici 12. Sukladno navedenim podacima može se zaključiti da se udjel dugotrajne imovine smanjio u odnosu na baznu godinu u svim preostalim godinama. Najveći udjel u aktivi navedenog poslovnog subjekta čini materijalna imovina čiji udjel u prosjeku iznosi 70,94%.

Udjel kratkotrajne imovine se povećao u odnosu na baznu godinu u svim preostalim godinama. U prosjeku je udjel kratkotrajne imovine u ukupnoj aktivi iznosio 23,61%. Najznačajniji dio kratkotrajne imovine u 2020. i 2021. godini čini novac u banci i blagajni, a u 2022. i 2023. kratkotrajna financijska imovina.

Grafikon 11. Struktura aktive bilance poslovnog subjekta Plava Laguna d.d. 2020.-2023.

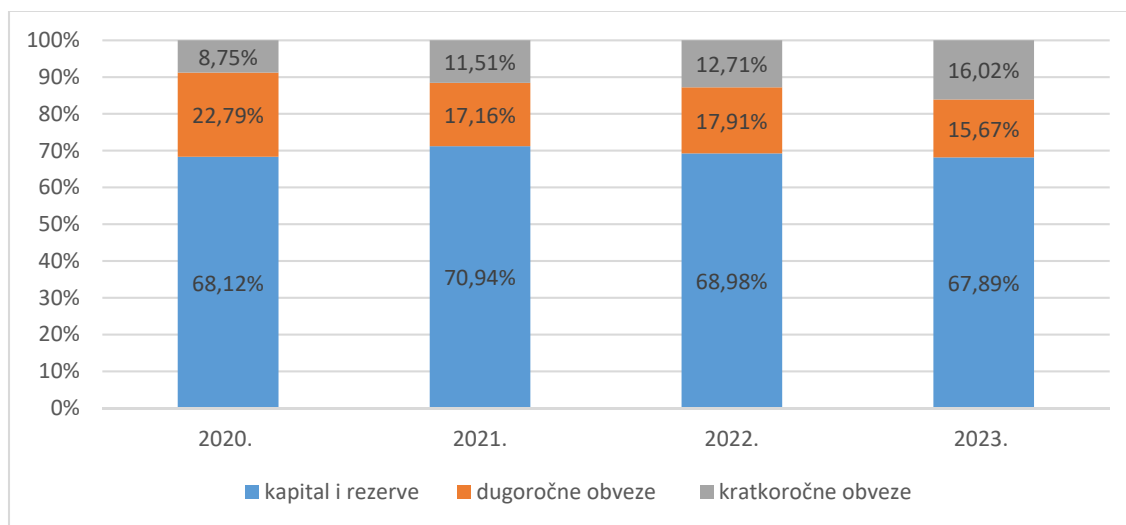
Izvor: Autorica prema podacima sa službene stranice Plava Laguna d.d.,

<https://biz.plavalaguna.hr/hr/korporativne-informacije/plava-laguna/financijska-izvjesca>, 19.05.2024.

U strukturi pasive najveći udjel imaju kapital i rezerve. Udjel kapitala i rezervi je u promatranom razdoblju u prosjeku iznosio 68,98%. Udjel kratkoročnih obveza se postupno povećavao u odnosu na baznu godinu te je u prosjeku iznosio 12,15%. Udjel

dugoročnih obveza se u svakoj od promatranih godina smanjio u odnosu na baznu godinu te je udjel dugoročnih obveza u prosjeku iznosio 18,38%.

Grafikon 12. Struktura pasive bilance poslovnog subjekta Plava Laguna d.d. 2020.-2023.

Izvor: Autorica prema podacima sa službene stranice Plava Laguna d.d., <https://biz.plavalaguna.hr/hr/korporativne-informacije/plava-laguna/financijska-izvjesca>, 19.05.2024.

Tablica 12. Vertikalna analiza bilance poslovnog subjekta Plava Laguna d.d.

Naziv pozicije	2020.	2020.%	2021.	2021.%	2022.	2022.%	2023.	2023%
AKTIVA								
DUGOTRAJNA IMOVINA	362.080.414	83,84	342.903.914	77,53	363.011.152	69,66	355.148.352	74,54
<i>Nematerijalna imovina</i>	5.669.356	1,31	5.369.848	1,21	5.036.597	0,97	4.697.029	0,99
<i>Materijalna imovina</i>	320.088.413	74,12	304.230.626	68,79	354.799.542	68,09	346.725.380	72,77
<i>Dugotrajna financ. im.</i>	27.827.042	6,44	27.746.661	6,27	2.500.718	0,48	2.882.208	0,60
<i>Odgođena porezna im.</i>	8.495.603	1,97	5.556.778	1,26	674.295	0,13	843.735	0,18
KRATKOTRAJNA IMOVINA	69.789.800	16,16	99.366.632	22,47	158.092.299	30,34	121.326.409	25,46
<i>Zalihe</i>	486.216	0,11	563.309	0,13	1.074.359	0,21	1.011.644	0,21
<i>Potraživanja</i>	4.005.744	0,93	2.914.070	0,66	3.520.523	0,68	4.650.709	0,98
<i>Kratkotrajna financi. im.</i>	495.008	0,11	13.484.876	3,05	143.109.829	27,46	114.355.803	24,00
<i>Novac u banci i blagajni</i>	64.802.833	15,01	82.404.378	18,63	10.387.588	1,99	1.308.253	0,27
UKUPNO AKTIVA	431.870.215	100,00	442.270.546	100,00	521.103.451	100,00	476.474.761	100,00
PASIVA								
KAPITAL I REZERVE	294.172.832	68,12	313.764.786	70,94	359.457.894	68,98	323.483.402	67,89
<i>Temeljni (upisani) kapital</i>	191.722.086	44,39	191.722.086	43,35	191.722.086	36,79	191.646.191	40,22
<i>Kapitalne rezerve</i>	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
<i>Rezerve iz dobit</i>	16.026.281	3,71	16.040.054	3,63	16.024.629	3,08	16.151.086	3,39
<i>Rezerve fer vrijednosti</i>	535.371	0,12	866.399	0,20	1.200.384	0,23	1.572.715	0,33
<i>Zadržana dobit ili preneseni gubitak</i>	97.846.830	22,66	85.875.158	19,42	83.032.640	15,93	66.986.919	14,06
<i>Dobit ili gubitak poslovne godine</i>	-11.957.736	-2,77	19.261.089	4,36	66.360.430	12,73	47.126.491	9,89
<i>Manjinski (nekontr.) interes</i>	0	0,00	0	0,00	1.117.725	0,21	0	0,00
REZERVIRANJA	1.477.519	0,34	1.686.417	0,38	2.048.125	0,39	2.028.038	0,43
DUGOROČNE OBVEZE	98.443.658	22,79	75.903.218	17,16	93.355.281	17,91	74.641.914	15,67
KRATKOROČNE OBVEZE	37.776.205	8,75	50.916.124	11,51	66.242.151	12,71	76.321.407	16,02
UKUPNO PASIVA	431.870.215	100,00	442.270.546	100,00	521.103.451	100,00	476.474.761	100,00

Izvor: Autorica prema podacima sa službene stranice Plava Laguna d.d., <https://biz.plavalaguna.hr/hr/korporativne-informacije/plavalaguna/financijska-izvjesca>, 19.05.2024.

4.3.3. Analiza pokazatelja likvidnosti – Plava Laguna d.d.

U tablici 13 predočena je analize pokazatelja likvidnosti poslovnog subjekta Plava Laguna d.d. za razdoblje od 2020. do 2023. godine.

Tablica 13. Analiza pokazatelja likvidnosti poslovnog subjekta Plava Laguna d.d.

POKAZATELJI LIKVIDNOSTI	2020.	2021	2022.	2023.
Novac	64.802.833	82.404.378	10.387.588	1.308.253
+ kratkotrajna financijska imovina	495.008	13.484.876	143.109.829	114.355.803
Kratkoročne obveze	37.776.205	50.916.124	66.242.151	76.321.407
Koeficijent trenutne likvidnosti (KTrL)	1,7154	1,6184	0,1568	0,0171
Koeficijent trenutne likvidnosti (KTrL)	1,7285	1,8833	2,3172	1,5155
- uz dodatak KFI				
Novac + potraživanja	68.808.577	85.318.448	13.908.111	5.958.962
+ kratkotrajna financijska imovina	495.008	13.484.876	143.109.829	114.355.803
Kratkoročne obveze	37.776.205	50.916.124	66.242.151	76.321.407
Koeficijent ubrzane likvidnosti (KUL)	1,8215	1,6757	0,2100	0,0781
Koeficijent trenutne likvidnosti (KTrL)	1,8346	1,9405	2,3704	1,5764
- uz dodatak KFI				
Kratkotrajna imovina	69.789.800	99.366.632	158.092.299	121.326.409
Kratkoročne obveze	37.776.205	50.916.124	66.242.151	76.321.407
Koeficijent tekuće likvidnosti (KTeL)	1,8475	1,9516	2,3866	1,5897
Dugotrajna imovina	362.080.414	342.903.914	363.011.152	355.148.352
Kapital i dugoročne obveze	392.616.490	389.668.004	452.813.175	398.125.316
Koeficijent financijske stabilnosti (KFS)	0,9222	0,8800	0,8017	0,8921

Izvor: Autorica prema podacima sa službene stranice Plava Laguna d.d.,
<https://biz.plavalaguna.hr/hr/korporativne-informacije/plava-laguna/financijska-izvjesca>, 19.05.2024.

Vrijednost koeficijenta trenutne likvidnosti se tijekom promatranih godina mijenjao te je 2020. godine iznosio 1,72, zatim 2021. 1,62, 2022. 0,16 te 2023. 0,02. Ukoliko se u izračun koeficijenta trenutne likvidnosti doda kratkotrajna financijska imovina, navedeni koeficijent raste. Prema tome, 2020. godine on iznosi 1,73, zatim 2021. 1,88, 2022. 2,32 te 2023. 1,52. S obzirom da je za poslovni subjekt poželjno da navedeni koeficijent iznosi 2, može se zaključiti da poslovni subjekt Plava Laguna ne može trenutačno podmiriti svoje kratkoročne obveze.

Iznos koeficijenta ubrzane likvidnosti bi trebao iznositi najmanje 1 te je u promatranom poslovnom subjektu 2020. godine iznosio 1,82, a 2021. 1,68, što znači da je poslovni subjekt tada bio sposoban podmirivati svoje kratkoročne obveze iz svoje najlikvidnije kratkotrajne imovine. Godine 2022. i 2023. to nije slučaj te je koeficijent ubrzane likvidnosti bio manji od 1. Ukoliko se u izračun koeficijenta ubrzane likvidnosti doda kratkotrajna financijska imovina, sposobnost poslovnog subjekta da podmiri svoje kratkoročne obveze se znatno povećava. Navedeni koeficijent, uz dodatak kratkotrajne financijske imovine je 2020. godine iznosio 1,83, zatim 2021. 1,94, 2022. 2,37 te 2023. 1,58.

Koeficijent tekuće likvidnosti bi trebao iznositi minimalno 2. Iznos navedenog koeficijenta za Plavu Lagunu je 2020. godine bio 1,85, zatim 2021. 1,95, 2022. 2,39 te 2023. 1,59. Može se zaključiti da je promatrani poslovni subjekt samo 2022. godine postigao preporučene vrijednosti koeficijenta likvidnosti, a u preostalim godinama vrijednosti nisu bile zadovoljavajuće.

Koeficijent financijske stabilnosti bi trebao iznositi 1 ili manje od 1. Navedeni koeficijent je 2020. godine iznosio 0,92, zatim 2021. 0,88, 2022. 0,80, te 2023. 0,89. Vrijednosti navedenog koeficijenta su u skladu s preporučenima te se može zaključiti da poslovni subjekt posluje stabilno.

S obzirom na provedenu analizu može se zaključiti kako poslovni subjekt Plava Laguna ima smanjenu sposobnosti podmirivanja kratkoročnih obveza, posebno u 2022. i 2023. godini. Iako dodavanje kratkotrajne financijske imovine poboljšava pokazatelje likvidnosti, vrijednosti koeficijenata trenutne, ubrzane i tekuće likvidnosti su u većinu slučajeva ispod preporučenih. S druge strane, koeficijent financijske stabilnosti je unutar preporučenih vrijednosti, što sugerira stabilno poslovanje s aspekta financijske strukture. Poslovni subjekt bi trebao poduzeti mjere za poboljšanje pokazatelja likvidnosti, kako bi osigurao bolju sposobnost podmirivanja kratkoročnih obveza u budućnosti.

4.4. Komparativna analiza pokazatelja likvidnosti

U tablici 14 prikazani su izračunati pokazatelji likvidnosti za sva tri prethodno analizirana poslovna subjekta.

Tablica 14. Usporedba pokazatelja likvidnosti analiziranih poslovnih subjekata

<i>Poslovni subjekt</i>	<i>Godina</i>	<i>Koeficijent trenutne likvidnosti</i>	<i>Koeficijent ubrzane likvidnosti</i>	<i>Koeficijent tekuće likvidnosti</i>	<i>Koeficijent financijske stabilnosti</i>
Valamar	2020.	0,7127	0,7557	0,7888	1,0621
	2021.	1,5195	1,5718	1,6594	0,9572
	2022.	0,9710	1,0229	1,2771	1,0081
	2023.	0,6519	0,7252	1,1154	1,0232
Maistra	2020.	0,0762	0,1695	0,1924	1,1224
	2021.	0,8108	0,9154	0,9441	1,0406
	2022.	0,4789	0,5773	0,7850	1,0850
	2023.	0,5853	0,6618	0,9196	1,0738
Plava Laguna	2020.	1,7154	1,8215	1,8475	0,9222
	2021.	1,6184	1,6757	1,9516	0,8800
	2022.	0,1568	0,2100	2,3866	0,8017
	2023.	0,0171	0,0781	1,5897	0,8921

Izvor: Autorica prema podacima sa službenih stranica Valamar Riviera d.d., <https://valamar-riviera.com/hr/investitori/financijska-izvjesca/>, 01.05.2024.; Maistra d.d., <https://www.maistra.com/kompanija/tromjesečna-izvjesca/#/>, 19.05.2024.; Plava Laguna d.d., <https://biz.plavalaguna.hr/hr/korporativne-informacije/plava-laguna/financijska-izvjesca>, 19.05.2024.

Poslovni subjekt Valamar Riviera je u 2021. godini ostvario značajno poboljšanje koeficijenta trenutne likvidnosti u odnosu na 2020. godinu, no trenutna likvidnost se ponovno smanjila 2022. i dodatno u 2023. godini. Maistra je u sve četiri promatrane godine imala nisku trenutnu likvidnost. U odnosu na 2020. zabilježeno je poboljšanje 2021. godine, zatim ponovno pad vrijednosti 2022. te blagi porast 2023. godine. Plava Laguna je u 2020. i 2021. godini bilježila najviše iznose koeficijenta od sva tri promatrana poslovna subjekta, no 2022. i 2023. dolazi do dramatičnog pada. S obzirom da je za poslovni subjekt poželjno da navedeni koeficijent iznosi 2, može se zaključiti da promatrani poslovni subjekti u navedenom razdoblju ne mogu trenutačno podmiriti svoje kratkoročne

obveze pomoću novčanih sredstava. Plava Laguna je 2020. bila najbliža poželjnoj vrijednosti koeficijenta.

Kao i kod trenutne likvidnosti, ubrzana likvidnost poslovnog subjekta Valamar Riviera je bila najviša 2021. godine, zatim je 2022. također koeficijent bilo veći od 1, no 2023. je iznos pao na 0,73. Koeficijent ubrzane likvidnosti poslovnog subjekta Maistra nijedne promatrane godine nije iznosio 1, a najveća vrijednost navedenog koeficijenta iznosila je 0,92 i to 2021. godine. Koeficijent ubrzane likvidnosti poslovnog subjekta Plava Laguna je također 2020. i 2021. bilježio najviše iznose od sva tri promatrana poslovna subjekta te je nakon 2021. godine ponovno zabilježen veliki pad vrijednosti navedenog koeficijenta. S obzirom da je preporučena vrijednost koeficijenta ubrzane likvidnosti 1, može se zaključiti da poslovni subjekt Maistra nijedne promatrane godine nije bio sposoban podmirivati svoje kratkoročne obveze iz svoje najlikvidnije imovine. Kod poslovnog subjekta Valamar Riviera drugačija je situacija te je on 2021. i 2022. imao dovoljno najlikvidnije imovine za podmirivanje svojih kratkoročnih obaveza, no 2020. i 2023. to nije bilo slučaj. Plava Laguna je 2020. i 2021. bila sposobna podmirivati kratkoročne obveze iz najlikvidnije imovine, no 2022. i 2023. koeficijent pada jer se vrijednost najlikvidnije imovine drastično smanjila.

Preporučena vrijednost koeficijenta tekuće likvidnosti iznosi minimalno 2. Vrijednost koeficijenta tekuće likvidnosti poslovnog subjekta Valamar Riviera porasla je 2021. godine u odnosu na 2020. i iznosila je 1,66, no 2022. i 2023. godine je vrijednost pala. Tekuća likvidnost poslovnog subjekta Maistra je najbolja 2021. godine (0,95), ali još uvijek daleko ispod preporučene vrijednosti. Plava Laguna bilježi najbolju tekuću likvidnost od sva tri promatrana poslovna subjekta, a najviši iznos koeficijenta tekuće likvidnosti je zabilježen 2022. godine kada je iznosio 2,39.

Koeficijent financijske stabilnosti mora biti manji od 1 ili jednak 1. Vrijednost navedenog koeficijenta je u poslovnom subjektu Valamar Riviera 2020., 2022. i 2023. bio veći od 1 te je jedino 2021. bio u skladu s preporučenom vrijednosti. Vrijednost koeficijenta poslovnog subjekta Maistra je u sve četiri promatrane godine bio veći od jedan, ali bilježi trend pada vrijednosti koeficijenta prema preporučenoj. Plava Laguna je održala zadovoljavajući koeficijent financijske stabilnosti tijekom cijelog promatranog razdoblja.

5. ZAKLJUČAK

Za analizu financijskog poslovanja poslovnih subjekata potrebne su računovodstvene informacije iz financijskih izvještaja. U ovome radu su definirani svi temeljni financijski izvještaji, ali za izračun pokazatelja likvidnosti je najvažnija bilanca te je ona detaljnije objašnjena. Bilanca je statički izvještaj koji prikazuje imovinu i izvore imovine poslovnog subjekta na određeni dan te se sastoji od aktive i pasive. Pomoću bilance se može utvrditi financijski položaj poslovnog subjekta te slabosti, ali i prilike za njegov budući rast.

Likvidnost se može definirati kao sposobnost poslovnog subjekta da svoju kratkotrajnu imovinu u kratkom roku pretvori u novac i podmiri svoje dospjele kratkoročne obveze. Uspješnost poslovanja poslovnog subjekta, njegov daljnji rast, ali i financijska procjena poslovanja ovise o njegovoj likvidnosti. Likvidni poslovni subjekti imaju veću financijsku fleksibilnost, odnosno mogu brzo reagirati u slučaju kriza i neočekivanih situacija. Osim toga, imaju manju potrebu za zaduživanjem tuđim izvorima financiranja. Sposobna su na vrijeme podmirivati svoje obveze i ulagati u svoje poslovanje. Stoga je važno izračunavati i kontinuirano pratiti pokazatelje likvidnosti – koeficijent trenutne likvidnosti, koeficijent ubrzane likvidnosti, koeficijent tekuće likvidnosti i koeficijent financijske stabilnosti.

U praktičnom dijelu rada analizirana su tri hotelska poslovna subjekta: Valamar Riviera d.d., Maistra d.d. i Plava Laguna d.d. Valamar Riviera d.d. je lider u odmorišnom turizmu u Hrvatskoj, ima dugogodišnje iskustvo, a njihovi hoteli prisutni su duž jadranske obale. Horizontalnom analizom bilance od 2020. do 2023. godine utvrđena je dinamika promjena bilančnih pozicija te je uočeno povećanje ukupne aktive i pasive u 2021. godini, a potom pad u 2022. i 2023. godini. Vertikalna analiza bilance ukazuje na smanjenje udjela dugotrajne imovine i povećanje udjela kratkotrajne imovine, dok je u strukturi pasive došlo do povećanja kapitala i rezervi te smanjenja obveza. Pokazatelji likvidnosti su varirali tijekom promatranog razdoblja, pri čemu je 2021. godina bila najpovoljnija.

Maistra d.d. je jedan od najvećih hotelskih poslovnih subjekata u Hrvatskoj. Njihovi hoteli i kampovi nalaze se u Istri, Zagrebu i Dubrovniku. Horizontalnom analizom bilance od 2020. do 2023. godine uočeno je kontinuirano povećanje ukupne aktive i pasive u odnosu na baznu godinu. Vertikalnom analizom utvrđeno je smanjenje udjela dugotrajne imovine, dok se udjel kratkotrajne imovine povećao. U pasivi se udjel kapitala i rezervi

povećao, udjel dugoročnih obveza se postupno smanjivao, kratkoročne obveze su se u 2021. godini smanjile, a u 2022. i 2023. povećale u odnosu na baznu godinu. Pokazatelji likvidnosti su ispod preporučenih vrijednosti što ukazuje na izazove u podmirivanju kratkoročnih obveza.

Plava Laguna je također jedna od vodećih hotelskih kompanija u ugostiteljstvu i turizmu u Hrvatskoj te posjeduje hotele, apartmane i resorte u Poreču i Umagu. Horizontalnom analizom bilance od 2020. do 2023. godine uočeno je kontinuirano povećanje ukupne aktive i pasive u odnosu na baznu godinu. Vertikalnom analizom utvrđeno je smanjenje udjela dugotrajne imovine, dok se udjel kratkotrajne imovine povećao. Udjel kapitala i rezervi u pasivi se 2021. i 2022. u odnosu na baznu godinu povećao, dok se 2023. smanjio. Udjel dugoročnih obveza se smanjio, a udjel kratkoročnih obveza se povećao. Koeficijenti trenutne i ubrzane likvidnosti 2022. i 2023. su bili daleko ispod preporučenih vrijednosti, koeficijent tekuće likvidnosti je bio najpovoljniji 2022., a u preostalim godinama blizu preporučenih vrijednosti, a koeficijent financijske stabilnosti je bio zadovoljavajući u svim promatranim godinama.

Koeficijent trenutne likvidnosti niti jedne promatrane godine, niti u jednom od promatranih poslovnih subjekata nije bio u skladu s preporučenom vrijednosti 2. Najbliže toj vrijednosti bila je Plava Laguna 2020. godine. Preporučena vrijednost koeficijenta ubrzane likvidnosti iznosi 1 te je kod Valamar Riviere 2021. i 2022. bio u skladu s preporučenom vrijednosti, u Plavoj Laguni 2020. i 2021. godine, dok kod Maistre navedeni koeficijent nijedne promatrane godine nije bio zadovoljavajući. Preporučena vrijednost koeficijenta tekuće likvidnosti je 2 te je jedino u Plavoj Laguni 2022. godine navedeni koeficijent bio u skladu s preporučenom vrijednosti. Zatim je najbliže preporučenoj vrijednosti koeficijenta je bila Valamar Riviera i to 2021. godine. Navedeni koeficijent u Maistri je daleko ispod preporučene vrijednosti. Koeficijent financijske stabilnosti bi trebao iznositi 1 ili manje od 1. Plava Laguna je održala zadovoljavajući koeficijent financijske stabilnosti tijekom cijelog promatranog razdoblja, Valamar Riviera zabilježila je zadovoljavajući koeficijent 2021. godine, dok je vrijednost koeficijenta Maistre u sve četiri promatrane godine bio veći od jedan.

LITERATURA

Knjige:

1. Cirkveni Filipović, T., **Hrvatski računovodstveni sustav**, RRiF plus, Zagreb, 2016.
2. Vinković Kravaica, A., Ribarić Aidone, E., Krivačić, D., **Abeceda računovodstva: u teoriji i praksi**, Veleučilište u Rijeci, Veleučilište u Karlovcu, Rijeka – Karlovac, 2007.
3. Zenzerović, R, **Računovodstveni informacijski sustavi**, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Pula, 2007.
4. Žager K., Žager L., **Analiza financijskih izvještaja**, Masmedia, Zagreb, 1999.

Znanstveni i stručni članci:

5. Bolfek, B., Stanić, M., Knežević, S., “Vertikalna i horizontalna financijska analiza poslovanja tvrtke“, **Ekonomski vjesnik**, Vol. 25, No. 1, 2012., str. 146-168
6. Proklin, M., Zima, J., “Utjecaj likvidnosti i solventnosti na poslovanje poduzetnika“, **Ekonomski vjesnik**, Vol. 24, No. 1, 2011., str. 72-89
7. Proklin, P., Proklin, M., “Likvidnost i solventnost poduzetnika kao podrška poslovnoj izvrsnosti“, **Ekonomski vjesnik**, Vol. 19, No. 1-2, 2006., str. 5-19
8. Roška, V., Kuvačić, D., “Analysis of financial strength and liquidity of listed companies in tourism sector in Croatia“, **3rd International Thematic Monograph - Thematic Proceedings: Modern Management Tools and Economy of Tourism Sector in Present Era**, Belgrade, 2018., str. 327-339

Propisi:

9. **Zakon o računovodstvu** NN 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20, 114/22, 82/23 (online), dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/118/Zakon-ora%C4%8Dunovodstvu>, 15.06.2024.

Ostali izvori:

10. Addiko Bank, „Što su pokazatelji sigurnosti i zašto su važni“, <https://www.addiko.hr/poduzetnici-financijska-pismenost/sto-su-pokazatelji-sigurnosti-i-zasto-su-vazni/>, 20.05.2024.
11. Auren, “Covid crisis the importance of liquidity in the hotel sector“, <https://auren.com/int/blog/covid-crisis-the-importance-of-liquidity-in-the-hotel-sector/>, 22.04.2024.
12. Factris, “Why is liquidity important?“, <https://www.factris.com/en/news/why-is-liquidity-important/>, 22.04.2024.
13. Hrvatska enciklopedija, <https://www.enciklopedija.hr/clanak/likvidnost>, 17.04.2024.
14. Ministarstvo financija, “Naputak za izračun financijskih pokazatelja“, dostupno na: <https://mfin.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/koncesije-dp/Naputak%20za%20izracun%20financijskih%20pokazatelja.pdf>, 17.04.2024.
15. Serdariusic.com, “Likvidnost i solventnost: sve je pitanje roka“, <https://serdariusic.com/sto-je-likvidnost-i-solventnost/>, 17.04.2024.
16. Službena stranica Maistra d.d.: <https://www.maistra.com/kompanija/tromjesečna-izvjesca/#/>, 19.05.2024.
17. Službena stranica Plava Laguna d.d. <https://biz.plavalaguna.hr/hr/korporativne-informacije/plava-laguna/financijska-izvjesca>, 19.05.2024.
18. Službena stranica Valamar Riviera d.d.: <https://valamar-riviera.com/hr/investitori/financijska-izvjesca/>, 05.05.2024.

POPIS SLIKA

Slika 1. Menadžment i računovodstveni informacijski sustav	3
Slika 2. Opći model računovodstvenog informacijskog sustava	4
Slika 3. Međuovisnost financijskog, upravljačkog i računovodstva troškova	6
Slika 4. Shema bilance prema Zakonu o računovodstvu.....	10
Slika 5. Klasifikacija temeljnih instrumenata i postupaka analize financijskih izvještaja	20

POPIS TABLICA

Tablica 1. Koeficijent tekuće likvidnosti	16
Tablica 2 Koeficijent ubrzane likvidnosti.....	17
Tablica 3. Koeficijent trenutne likvidnosti.....	18
Tablica 4. Koeficijent financijske stabilnosti.....	18
Tablica 5. Horizontalna analiza bilance poslovnog subjekta Valamar Riviera d.d.	23
Tablica 6. Vertikalna analiza bilance poslovnog subjekta Valamar Riviera d.d.	28
Tablica 7. Analiza pokazatelja likvidnosti poslovnog subjekta Valamar Riviera d.d.	29
Tablica 8. Horizontalna analiza bilance poslovnog subjekta Maistra d.d.....	32
Tablica 9. Vertikalna analiza bilance poslovnog subjekta Maistra d.d.	37
Tablica 10. Analiza pokazatelja likvidnosti poslovnog subjekta Maistra d.d.	38
Tablica 11. Horizontalna analiza bilance poslovnog subjekta Plava Laguna d.d.....	41
Tablica 12. Vertikalna analiza bilance poslovnog subjekta Plava Laguna d.d.....	46
Tablica 13. Analiza pokazatelja likvidnosti poslovnog subjekta Plava Laguna d.d.	47
Tablica 14. Usporedba pokazatelja likvidnosti analiziranih poslovnih subjekata	49

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Kretanje vrijednosti elemenata aktive bilance poslovnog subjekta Valamar Riviera d.d. u razdoblju 2020. - 2023. godine	24
Grafikon 2. Kretanje vrijednosti elemenata pasive bilance poslovnog subjekta Valamar Riviera d.d. u razdoblju 2020. - 2023. godine	25
Grafikon 3. Struktura aktive bilance poslovnog subjekta Valamar Riviera d.d. 2020.-2023.	26
Grafikon 4. Struktura pasive bilance poslovnog subjekta Valamar Riviera d.d. 2020.-2023.	27
Grafikon 5. Kretanje vrijednosti elemenata aktive bilance poslovnog subjekta Maistra d.d. u razdoblju 2020. - 2023. godine	33
Grafikon 6. Kretanje vrijednosti elemenata pasive bilance poslovnog subjekta Maistra d.d. u razdoblju 2020. - 2023. godine	34
Grafikon 7. Struktura aktive bilance poslovnog subjekta Maistra d.d. 2020.-2023.	35
Grafikon 8. Struktura pasive bilance poslovnog subjekta Maistra d.d. 2020.-2023.	36
Grafikon 9. Kretanje vrijednosti elemenata aktive bilance poslovnog subjekta Plava Laguna d.d. u razdoblju 2020. - 2023. godine	40
Grafikon 10. Kretanje vrijednosti elemenata pasive bilance poslovnog subjekta Plava Laguna d.d. u razdoblju 2020. - 2023. godine	43
Grafikon 11. Struktura aktive bilance poslovnog subjekta Plava Laguna d.d. 2020.-2023.	44
Grafikon 12. Struktura pasive bilance poslovnog subjekta Plava Laguna d.d. 2020.-2023.	45